

Sveriges Dövas Riksförbund

dövas

nr 4- 2007

TIDNING

Döv matte, döv hund
Effektiv lobbning ger resultat
Vad gör DU för att skona miljön?

**Tidskrift för
SVERIGES DÖVAS
RIKSFÖRBUND
Grundad 1890**

Utgivning 2007

Nr	Manusstopp	Utgivning
5	fre 10 aug	to 6 sept
6	fre 14 sept	to 11 okt
7	fre 19 okt	to 15 nov
8	fre 23 nov	to 20 dec

Redaktion

Adress

Dövas Tidning, SDR
Förmansv. 2, plan 6
117 43 Stockholm
dovas.tidning@sdrf.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare

Birgitta Leufstadius
birgitta.leufstadius@sdrf.se
taltelefon/SMS: 070-342 60 68
fax: 08-649 90 46

Redaktör

Lennart Tjärnström
lennart.tjarnstrom@sdrf.se
texttelefon: 08-649 71 03
fax: 08-649 90 46
3G-mobil 0735 009769

Reportrar

Tomas Lagergren, Örebro
tomas.lagergren@sdrf.se
3G-mobil 0735 130199
och

Niclas Martinsson
niclas.martinsson@sdrf.se
3G-mobil 0738 333060

Layout

Åsa Möller
Göteborgs Journalisthus
asa.moller@sdrf.se
taltelefon & fax: 031-24 24 72
Plantagegatan 3B,
413 05 Göteborg

Prenumeration och adressändring

medlem@sdrf.se
Agneta Skagerstrand, SDR
Box 300, 793 27 Leksand
texttelefon 0247-641 49
fax 0247-151 03
Prenumerationspris 300 kr/år

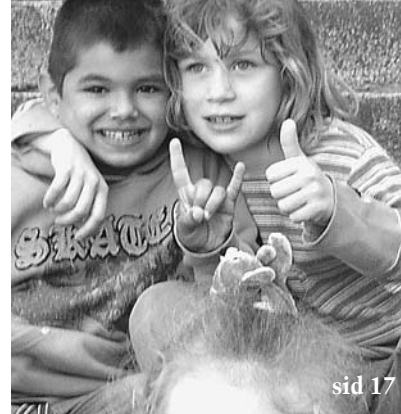
Annonser

Bokas och lämnas till
Björn Holmberg
Box 70, 548 22 Hova
telefon 0506-351 26
fax 0506-301 67
sdrannons@sdrf.se
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till redaktionen

Upplaga: 5800 ex
Tryck: Hedemora Tryck
ISSN 1402-1978

sid 6

sid 17

sid 10

sid 19

sid 24

Innehåll

OMSLAG: DÖVA HUNDEN NINA MED MATTE LOLO HÖGBERG. FOTO: NICLAS MARTINSSON

4 Teckenspråkig show på Nationalmuseum

5 Förvirring efter årets representantskapsmöte

7 Tolkcentralen i Stockholm upphör

8 Ministerbesök hos SVT Teckenspråk

9 Ung – och utanför

10 Teckenspråkiga äldrevägledare ger trygghet

12 Beslut om teckenspråkets status dröjer

13 Vad gör DU för att skona miljön?

16 Danskar till Skåne – vill ha teckenspråkig skola

19 "Lobbning" allt viktigare i intressepolitiken

20 Döv hund räddades av döv familj

21 UNG: Dagens ungdomar – insnöade?

22 INSÄNDARE: Syn eller hörsel?

25 FÖRBUND & FÖRENING: Representantskapsmötet

27 Granskningsnämnden fällde Perspektiv-inslag om SDR

29 Fartfyllt Teckenspråkets Dag-firande

30 KRÖNIKAN: Dröm eller mardröm?

Hopp om bättre tider

Jag sitter ute i majgrönskan och skriver, det är strax före SDR:s representantskapsmöte. Det finns mycket som kan genomföras om samhället verkligen tar oss på allvar, och det jag känner är HOPP.

Hopp om en ekonomisk balans för SDR, som lider av sitt ekonomiska underskott. Om staten hade tagit oss på allvar och förstått våra behov och gått våra krav på tillgänglighet till mötes hade vi inte hamnat i den här situationen. Visserligen visste vi att statsbidraget skulle minskas, men tyvärr blev utvecklingen inte som vi önskade. Det drabbar tyvärr SDR:s personal hårdast. *Men vi har ett hopp att de nu pågående diskussionerna leder till något positivt, trots allt.*

Hopp om bättre tolkservice för oss alla! Det diskuteras överallt hur tolkservicen fungerar. När det gäller utbildning är det jätteviktigt att alla som vill får tillgång till tolkar, men tyvärr är det inte så. En del har tur och får utbildningstolk, andra får det inte. Det hänger oftast på var man bor och vilken utbildning man hamnat på. Varje landsting har tyvärr rätt att avväga tolkbehov utifrån ekonomiska resurser. Vi har döva politiker och andra som tyvärr ej kunnat medverka i viktiga möten p.g.a. tolkbrist. Hur ska de kunna förmedla vikten av rätt till tolk, då de inte ens får tolk att kunna förmedla just detta? *Men vi har ett hopp att tolkbristen elimineras.*

Hopp om bättre skolmöjligheter för alla! Vi har till vår glädje fått veta att Ekeskolan och Hällsboskolan troligen åter ska förstärkas, vilket betyder att döva och hörselskadade barn med särskilda behov ska få rätt till specialutbildade pedagoger. Våra dövskolor har ju fått ta hand om dem, och det har inte varit lätt. Det har varit en tung tid för både barnen och personalen, men vi tror att med det nya förslaget kan lärarna inrikta sig på sina egentliga pedagogiska arbetsuppgifter.

Det s.k. Malvaprojektet är också något vi tror på. (Manilla- och Alviksskolan slås ihop = Malva). Döva och hörselskadade barn behöver varandra och teckenspråket. *Vi har nu ett hopp om en gemensam skola för hörselskadade och döva barn, och att hörselskadade i framtiden använder teckenspråket allt mer.*

Hopp om bildtelefon för alla döva! I dag är det bara vissa landsting som beviljar bildtelefon. Många andra landsting ger endast till dem som verkligen (?) har behov av den. De som ansöker om bildtelefon måste intervjuas först om varför man behöver bildtelefon. Hur tokigt som helst. *Men vi har ett hopp att alla får samma rättigheter.*

Hopp om bättre vårdresurser för unga döva missbrukare och andra som behöver psykologiskt stöd! Det finns många orsaker till missbruk. En av dem är den stora arbetslösheten. Arbetslöshet försämrar ens självförtroende, och då är det lätt att det går snett. Vi har många döva som behöver samtal med psykolog. *Vi har ett hopp att bristen på teckenspråkiga psykologer avhjälps.*

Hopp om tillgänglighet för alla döva och hörselskadade inom tre år! År 2010 ska Sverige vara tillgängligt för alla, enligt planen. Det finns hur mycket som helst att göra på det området: Teckenspråkskunniga politiker och myndigheter där minst två kan teckenspråk och kan kommunicera direkt med döva besökare. Visuellt information vid t.ex. järnvägsstationer och i bussar, SMS hos alla taxi-stationer osv. *Och vi har ett hopp om att detta kommer att bli verklighet – snart.*

Alla dessa förhoppningar kan vi tillsammans jobba för. Det är förbundsstyrelsens målsättning att både få ekonomin i balans och kämpa för ökad tillgänglighet för alla döva. Tillsammans vill vi jobba för ett ännu starkare förbund.

THYRA LINDSTRÖM, styrelseledamot SDR

SDR hemsida: www.sdrf.se
Information: info@sdrf.se

SDR Stockholm
Adress:
SDR, Förmansvägen 2, plan 6
117 43 Stockholm
Tel. vx: 08 442 14 61
Texttel. vx: 08 442 14 60
Fax: 08 442 14 99

SDR Leksand
Adress:
SDR, Box 300
793 27 Leksand
Tel. vx: 0247-641 00
Texttel. vx: 0247-641 01
Fax: 0247-151 03

Förbundsordförande
Lars-Åke Wikström
law@sdrf.se
Texttel. 08 442 14 63
3G-mobil 0735 033349

Informationschef
Helena Fremnell Ståhl
hfs@sdrf.se
Tel. 0247 64147
Tel. (tal/SMS) 070 215 46 33

Frågor och materialbeställning
info@sdrf.se

SDR plusgiro: 90 00 24-1

Material till Slingan
slingan@sdrf.se
Telefax 0247-151 03

Bli stödmedlem
medlem@sdrf.se

Intressepolitisk chef
Tord Lind
tord.lind@sdrf.se
Texttelefon 08-4421480
Mobil/SMS 070 215 46 33

Försäljningsavdelning
shop@sdrf.se
Taltelefon 0247-140 65
Texttelefon 0247-100 24
Fax 0247-141 35

Sveriges Dövas Pensionärsförbund
karl-erik.karlsson@sdrf.se
Texttelefon 08-89 44 23

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Texttelefon 08-442 14 96
Fax 08-442 14 97
sdu@sdrf.se

Västanviks Folkhögskola
Box 300, 793 27 Leksand
Texttelefon 0247-641 01
Taltelefon 0247-641 00
Fax 0247-101 65
www.sdrf.se/vv

Teckenspråkig show på Nationalmuseum

Tyst Teater på Nationalmuseum, fr.v. Alexej Svetlov, Sebastian Embacher, Mette Marqvardsen och Gunilla Vestin Wallin.

Levande konst med Tyst Teater

Så levande de utvalda tavlorna om Odysseen blev när skådespelare från Tyst Teater den 27–28 april gestaltade båtar, gudar och monster på Nationalmuseum!

Det var Gunilla Vestin-Wallin, Mette Marqvardsen, Sebastian Embacher och Alexej Svetlov som dramatiserade de kända målningarna på teckenspråk och skapade en spännande och visuell upplevelse.

Josette Bushell-Mingo stod för regin, och hade även valt ut konstverken som alla var kopplade till Tyst Teaters kommande pjäs, en internationell storsatsning på Odysseen*.

Det unika samarbetet med Nationalmuseum är en del i Tyst Teaters 30-årsfirande, och syftet är att öka

tillgängligheten för teckenspråkiga till museets samlingar.

Sedan en tid tillbaka har Nationalmuseum erbjudit besökarna teckentolkade visningar. Nu tog man steget vidare och dramatiserade visningarna med hjälp av Tyst Teater. Skådespelarna tog med eleverna på en dramatiserad visning, som avslutades med en skapade stund i museets ateljé.

Det blev sedan ett seminarium, "Total Tillgänglighet", som formade sig till ett samtal om delaktighet, mångfald och kreativitet med Tyst Teaters konstnärliga ledare Josette Bushell-Mingo, och främst riktat till museipersonal och opinionsbildare.

Dagen därpå bjöds på jubileumsfirande för hela familjen med guidad tur, tårktalas och mingel i ateljén.

TEXT: LENNART TJÄRNSTRÖM, FOTO: LINN AHLGREN

**Under hösten kommer Tyst Teater att turnera i hela landet med Odysseen. Kontakta din döv-förening för mer information, eller se turnéprogram och boka via www.riksteatern.se*

**Odysseen är ett epos som tillsammans med Iliaden brukar tillskrivas Homeros. Verken tillhör den äldsta bevarade grekiska och europeiska litteraturen. Eposet omfattar ungefär 12.000 verser och handlar om Odysseus tioåriga irrfärder efter det Trojanska kriget. På många språk har ordet odysse efter eposet kommit att beteckna en lång irrfärd.*

Styrelsen fick inte ansvarsfrihet – men fortsatt förtroende

**När den ekonomiska biten behandlades på representantskapsmötet i Stockholm den 26-27 maj ställdes många frågor. Och den stående frågan var:
Hur kunde SDR (dvs. förbundet och dess bolag SDR Tecken AB) gå back fyra miljoner – 4.090.607 kronor – under räkenskapsåret 2006?**

Kenneth Åkesson, Örebro hade många frågor om SDR:s ekonomi.

Ekonomi har försämrats avsevärt under året, och trots besparingar och uppsägningar av personal blev resultatet ändå ett kraftigt underskott. SDR:s styrelse har lagt fram ett handlingsprogram och vill arbeta för att förbättra de ekonomiska rutinerna, samt en budget och ett bokslut i balans före kongressen 2009.

– Förbundet har under många år vetat om att statsbidraget skulle sänkas. Ändå har inget hänt, sade Kenny Åkesson, Örebro.

– Varför har förbundet väntat med åtgärder? Jag upplever att jag inte fått någon förklaring, sade Britt Karmgård, Stockholm.

SDR:s styrelse och tjänstemän försökte efter bästa förmåga att besvara frågorna, som tog många timmar i anspråk.

– Vi hade behövt bättre ekonomisk kontroll. Det är inget bra svar, men vi ska nu göra allt för att få förbundets ekonomi i balans igen, sade Pontus Degsell, ledamot i SDR:s styrelse.

Förvirring efter röstning

När frågan om ansvarsfrihet för styrelsen för 2006 skulle beslutas, begärde ombud för Stockholms Dövas Förening ordet. SDF upplevde att de inte fått svar på alla frågor, och ville inte ge styrelsen ansvarsfrihet, trots att revisorn tillstyrkt det. Dalarnas Dövas

Förening och Västerbottens Dövas Länsförbund gick på samma linje.

När så mötets ordförande Cathrine Björkstrand begärde röstning blev det plötsligt tyst i möteslokalen. Av de 34 ombuden röstade 19 för att inte bevilja ansvarsfrihet.

Det uppstod förvirring i möteslokalen. Normalt i en sådan situation är att hela styrelsen lämnar sina platser till förfogande, då de inte fått det stöd de behöver.

– Vi har tagit vårt ansvar, och vill förbättra ekonomin. Nu känner jag mig bara matt, jag har inga krafter kvar, sade en ledsen Mats Jonsson i styrelsen.

– Vi har försökt vara öppna och ärliga, ändå möts vi med missförtroende, sade Yvonne Modig, som trots allt upplever styrelsearbetet stimulerande.

– Det är tråkigt att vi inte får ansvarsfrihet eftersom vi har ett svårt arbete att utföra framöver, sa Pontus Degsell.

Arbetar vidare?

Efter mötet uppstod förvirring. Kommer styrelsen att kunna arbeta vidare? Menade de, som ville lämna sina platser i styrelsen, allvar? Ännu oklart, när detta skrivs.

Söndagen, som var vikt för intressepolitisk information, fick offra tid för att klargöra om styrelsen har förtroende att arbeta vidare. Efter ett kort sammanträde ombuden emellan kom svaret: Vi ger styrelsen vårt fulla förtroende att fortsätta arbeta med den handlingsplan och rambudget som förbundet tagit fram för att få ekonomin balans igen.

LENNART TJÄRNSTRÖM

Här har ombuden samlats för diskussion. Trots att de inte gav styrelsen ansvarsfrihet gav de styrelsen förtroende att arbeta vidare.

Förbundet gjorde sitt bästa för att ge ombuden saklig information.

Anders Mauritzon, Uppsala, diskuterar den ekonomiska berättelsen med Ann Marie Carltegen och Cathrine Björkstrand.

►► Forts. från föreg. sida

”Tunga och tuffa beslut”

■ – Regeringsskiftet har inneburit att SDR fått börja om för att skapa nya kontakter med en ny politisk majoritet. De nya kontakterna med departementen, politisk sakkunniga, statsråd osv. har inneburit många spännande möten, sade SDR:s förbundsordförande Lars-Åke ”Låw” Wikström bl.a. när han inledde SDR:s representantskapsmöte i pingsthelgen.

SDR:s ordförande betonade att många mål och framgångar har nåtts de senaste åren och nämnde bl.a. rätt till tolk, teckenspråkets erkännande och slutförd utredning om teckenspråkets ställning.

Han tog upp många positiva händelser, men berörde också det negativa. Det var under hösten 2006 som styrelsen insåg att förbundets befann sig i en allvarlig ekonomisk situation, en situation som visade sig vara värre än man anande.

– Styrelsen har denna vecka fattat tunga och tuffa beslut som jag hoppas på sikt ska förbättra den ekonomiska situationen inom förbundet, sade SDR:s förbundsordförande.

Han avslutade sitt tal med att säga att Västanviks folkhögskola är en viktig resurs, som vi alla måste slå vakt om.

LENNART TJÄRNSTRÖM

Hoppas på banken och departementet

■ I det förslag till handlingsplan som SDR:s styrelse presenterade under representantskapsmötet räknar man med att kunna få ekonomin i balans till förhoppningsvis 2008, men senast 2009.

Utöver vilka intressepolitiska områden som ska prioriteras, innehåller förslaget riktlinjer för hur SDR ska agera för att klara ekonomin.

• Det kommer att beaktas att SDR måste koncentrera verksamheten till färre kontor. Många förespråkar Stockholm som den plats dit verksamheten bör förläggas.

• All SDR-personal har varslats om uppsägning, men hur många som måste gå är (när detta skrivs) oklart.

• SDR har begärt en värdering av försäljningsavdelningens lokaler i Leksand samt en tomt i Västanvik, som båda ägs av SDR. Detta för en eventuell försäljning.

• Den 7 juni träffar SDR statsrådet Maria Larsson. Eftersom socialdepartementet redan är insatt i frågan, hoppas SDR på förslag till lösningar.

• Den 14 juni presenterar SDR en handlingsplan för banken i Leksand, som man hoppas ska övertyga banken om att förbundet kan klara situationen.

• SDR Tecken AB går för närvarande ”på sparlåga”, sedan personalen sagts upp. Bolaget har åtta månader på sig att återställa aktiekapitalet. Anders Andersson har aviserat sin avgång från bolagets styrelse. **B.L.**

Uppmärksamma ombud.

Lars Lindberg, handikappolitisk sakkunnig på socialdepartementet informerade om utredningen ”Teckenspråkets ställning.” T.h. SDR:s Suzanne Albihi.

Inte bara förhandlingar

■ Det var inte bara förhandlingar under representantskapsmötet. Lars Lindberg, handikappolitisk samordnare på socialdepartementet, gav en intressant skildring av vad som händer med utredningen ”Teckenspråkets ställning”. Beredning pågår i arbetsgrupper i flera berörda departement. Huvudansvar har Socialdepartementet, och ansvarigt statsråd är Maria Larsson. Kring årsskiftet 2007-2008 beräknas de olika departementen komma med förslag.

SDR:s ombudsmän gav ombuden en fyllig information om ”Teckenspråklig Tillgänglighet”. Upp-

vaktning hos skolminister Jan Björklund, kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth, migrationsminister Tobias Billström och arbetsmarknadsminister Sven-Otto Littorin visar att SDR lobbar* intensivt mot den nya regeringen.

Tyst Teater tog också tillfället i akt och informerade om verksamheten, proffsiga som alltid. Imponerad blev man av teatergruppen Dagens, ett samarbete mellan Stockholms dövas ungdomsklubb och Manilla-skolan, under ledning av Maria-Sofia Modig. Med sång och dans illustrerade de frågor som rör döva i samhället.

LENNART TJÄRNSTRÖM

**Lobba – bedriva lobbyverksamhet, dvs. utöva organiserade men informella påtryckningar på beslutsfattare.*

Tolkcentralen Stockholm upphör

– privat förmedlingstjänst ska upphandlas

Tolkcentralen i Stockholm upphör och en ny förmedlingstjänst ska upphandlas, eller möjligen överförs till handikapporganisationerna.

– Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) i Stockholms landsting beslöt vid sitt senaste möte att uppdra till förvaltningen att förbereda för upphandling av en förmedlingstjänst för tolkupdrag. Det innebär i praktiken att ett privat bolag tar över mottagandet av alla tolkbeställningar där landstinget är betalare, säger Olle Sandhammar, chef för Tolkcentralen i Stockholm.

Det är tänkt att det privata förmedlingsföretaget ska knyta tolkföretag till sig som ska utföra tolkningen.

– Dock ska förmedlingsföretaget inte ha egna tolkar, utan all tolkning ska utföras av privata bolag, säger Olle Sandhammar.

Det har betraktats som olämpligt att Tolkcentralen både har hanterat alla beställningar och samtidigt utfört en stor del av tolkupdragen.

HSN beslutade även att uppdra åt förvaltningen att göra en analys av möjligheter och konsekvenser av

ett överförande av förmedlingstjänsten till handikapporganisationerna.

Inom tolkcentralen finns idag även Taltjänst och Enheten för alternativ telefoni. Enligt beslut ska Taltjänst flyttas och hamna under Handikapp och Rehabilitering, och Enheten för alternativ telefoni ska till Hörselvården på Karolinska.

– Resultatet av det hela blir att Stockholms Tolkcentral upphör som enhet. Tolkarna får starta bolag eller anställas av befintliga bolag, och vad som händer med nuvarande samordnings- och receptionspersonal är inte klart, säger Olle Sandhammar.

Tolkcentralen vet inte än om det kommer att bli en verksamhetsövergång, dvs. att den nya entreprenören tar över befintlig "innepersonal", eller om man bara säljer ut uppgiften, och därmed friställer dem.

– Enligt HSN ska avtalet med Tolkcentralen förlängas till 30 april 2008, men jag är mycket tveksam till att man kan bli klar med upphandlingen till dess. Jag ser årsskiftet 2008–2009 som troligare, säger Olle Sandhammar.

LENNART TJÄRNSTRÖM

Olle Sandhammar, chef för Tolkcentralen i Stockholm.

"...förmedlingsföretaget ska inte ha egna tolkar, utan all tolkning ska utföras av privata bolag."

Tolföretagen funderar på att organisera sig. Vid mötet i Stockholm valdes en arbetsgrupp.

Landets tolföretagare organiserar sig?

■ Den 20 april träffades representanter för flera av landets större tolföretag i Stockholm. Initiativtagare till träffen var Karin Rönnmark, Teckenförrådet i Örebro AB, och Kerstin Björk, AB Stockholmstolkarna.

Representerade vid träffen var också AB Öresundstolkarna, Kristinelunds Tolkservice AB, Tolk.net i Göteborg AB, Lundbergs TUB, T.s.p AB, Tolkbyrån i Uppland AB och Strid & Co AB.

Syftet med träffen var att diskutera möjligheter att utöka företagarnas samarbete kring gemensamma frågor såsom arbetsgivarfrågor, kvalitetsarbete och fortbildning. Diskussionerna ledde till att en arbetsgrupp tillsattes för att se över hur ramarna för en sådan organisation skulle kunna se ut. Man kommer även att inbjudas landets övriga tolföretag att ansöka om medlemskap.

L.T.

Hoppsan, ministern!

Kulturminister Lena Adelsohn-Liljeroth visste inte att hon har ansvar för SVT Teckenspråks framtid, när hon tillsammans med företagets VD besökte TV-huset i Leksand i maj.

"Va, är det mitt bord!?" sa kulturministern, enligt SVT:s interntidning *Vi på tv*.

Kulturministern kunde följaktligen inte ge medarbetarna på SVT Teckenspråk (f.d. SVT Leksand, f.d. Dövas TV) några besked om TV-stationens framtid...

En flyttning av den teckenspråkiga produktionen från Västanvik i Leksand till SVT i Falun har som bekant diskuterats. Medarbetarna var angelägna om att visa för kulturministern och VD:n den speciella TV-produktionen på teckenspråk, och att få veta något om sin framtid. När det gäller det senare frågade man förgäves, skriver *Vi på tv*, som är SVT:s interntidning.

I sändningsavtalet, som är på gång att förnyas, finns skrivet att den teckenspråkiga produktionens huvudbas ska vara i Leksand, och att inga nerdragningar får göras. Ledningen tycker att garantierna, som i början var bra när SVT övertog SDR:s TV-station, nu är ett hinder för SVT Teckenspråks utveckling. De vill få rätt att producera sina program var de vill.

– Det är både för att kunna samordna resurserna med andra avdelningar inom SVT, och för att vi måste komma en bit bort från våra hyresvärdar som är SDR, dvs. den organisation vi har som en huvuduppgift att granska, säger Birgitta Laszlo, chef för SVT Teckenspråk, i interntidningen *Vi på tv*.

Vid besöket i Leksand fick kulturministern information hur det är att leva som döv och ha teckenspråket som första språk, och om vikten av att den teckenspråkiga TV:n stannar inom public service, för kommersiella TV-kanaler kommer aldrig att vara intresserade av att visa teckenspråkiga program.

Kulturministern upplevde att besöket, som ägde rum en lördag, gav substans åt en fråga där hon tidigare varit ganska okunnig. Men hon hade bråttom då middagsgäster väntade hemma, och kunde inte säga mer om vad som ska hända med detaljkraven i sändningstillståndet, som ska utredas av regeringen.

Anna Larsson, producent vid SVT Teckenspråk, blev lite förvånad:

– Man kan inte kräva att en minister ska ha detaljkunskap om allt, men inför ett besök borde hon blivit informerad om att vi väntar på svar om viktiga framtidsfrågor. Svar som bara hon kan ge.

NICLAS MARTINSSON

Kulturminister Lena Adelsohn-Liljeroth.

"... inför ett besök borde hon blivit informerad om att vi väntar på svar om viktiga framtidsfrågor. Svar som bara hon kan ge."

SVT öppnar dörren

Alla program som går att texta ska textas

■ Sveriges Televisions VD Eva Hamilton bjöd in till samarbete när SVT för tredje året i rad träffade handikapprörelsen (HSO) för ett halvdagsseminarium den 7 maj. Eva Hamilton vill ha hjälp att hitta de mest effektiva sätten att göra program för alla. Hon och hennes kollegor berättade om arbetet med att förbättra tillgänglighet när det gäller text, uppläst textremsa, hörbarhet och webb.

När det gäller textning sa hon att "allt som går att texta ska textas". Hörbarheten har fått en egen analysgrupp. En hemmabioanläggning med olika valmöjligheter för ljud förevisades. Däremot finns det inget utrymme för syntolkning.

Dövas TV byter namn till SVT Teckenspråk och flyttar ihop med den övriga verksamheten i Dalarna.

Men seminariet handlade inte bara om tillgänglighet. HSO:s Ingemar Färm framhöll vikten av ett resultatintriktat långsiktigt samarbete. Flera andra representanter från handikapprörelsen, bland annat flera ungdomsförbund, betonade behovet av att synas utan att blir offer eller stereotyper.

Detta tog Eva Hamilton till sig som den viktigaste lärdomen. Hon utlovade mer konkret samarbete.

Bland annat ska SVT utveckla och pröva ett verktyg för att löpande analysera mediebilderna av personer med funktionsnedsättning.

SVT:s nya företagsledning representerades också av programdirektör Jan Axelsson och chefer för Rapport och Aktuellt. Per Yng från Rapport uppmanade alla närvarande att tipsa redaktionerna om nyheter och personer som kan medverka i inslag. Kontaktuppgifter till nyhetsredaktionerna finns på www.svt.se

(Källa: HSO Veckobulletinen)

Första textade reklamfilmen i TV4

■ I maj har TV4:s tittare kunnat se textad reklamfilm för första gången, med HRF som avsändare, skriver branschtidningen Resumé. Reklamfilmerna tar upp olika situationer som är vanliga för hörselskadade: att missförstå och hamna utanför. De är en del i ett pilotprojekt där TV4 står för det tekniska. Tanken är att reklamtextning ska vara en självklarhet för alla annonsörer. TV4 säger att de inte vet hur många som kommer att följa HRF:s exempel och köpa den extra tjänsten, textning av sina reklamfilmer, framöver. HRF:s TV-reklam fortsätter några veckor in i juni, via text-TV-sida 890.

N.M.

Jonas Franksson, från CP-magasinet, och Ursula Berge, samhällspolitisk chef på Akademikerförbundet SSR.

Peter Brusén, socialstyrelsen, deltog i paneldebatten.

Ulrika Bernhoff.

Helena Källström.

RAPPORT

**Statsägda aktiebolaget Samhall finns på 250 orter över hela Sverige och har drygt 22.000 anställda. Uppgiften är att – med lönsamhet – producera varor och tjänster på en konkurrensutsatt marknad, och därigenom skapa meningsfulla och utvecklande arbeten för personer med funktionshinder. Samhall arbetar bl.a. med lager och logistik, tillverkning och produktion, städservice, fastighetservice och äldreservice.*

Ödesfråga för framtiden:

Hur kan man bryta de ungas utanförskap?

Antalet unga funktionshindrade med sjuk- eller aktivitetsersättning fortsätter att öka. Varför? Och vad kan göras för att bryta deras utanförskap? Det diskuterades vid Samhalls seminarium "Ung, funktionshindrad och utanför" den 18 april.

Ofta är det myndigheternas okunskap som bidrar till att funktionshindrade ungdomar uteblir från arbetsmarknaden, påpekas i en rapport som presenterades vid Samhalls seminarium av Helena Källström och Ulrika Bernhoff från analytikerföretaget United Minds. I rapporten "Unga utanför" har de tittat på varför allt fler unga funktionshindrade fastnar i aktivitetsersättning* och hamnar utanför arbetsmarknaden.

De upptäckte också att den psykiska ohälsan ökar hos funktionshindrade ungdomar. Döva ingick inte specifikt i undersökningen, men i rapporten som DT tagit del av konstateras att allt fler beviljas aktivitetsersättning. Samma bild har bl.a. SDR:s Mats Jonsson och SDU:s tidigare ordförande Mona Riis, som uttryckt oro över utvecklingen (se bl.a. DT nr 7-2006 och DT nr 2-2007).

Idag har runt 550.000 personer i Sverige någon form av sjukersättning. Men den gruppen växer inte lika snabbt längre. De äldre har gått tillbaka till arbetslivet.

För den yngre gruppen (16-29 år), är det tvärtom. De blir allt fler. Orsakerna kan variera, men rapport-

författarna tror att myndigheterna inte tar tag i problemet tillräckligt snabbt, så att dessa individer får rätt hjälp från början.

Deras ärenden hamnar ofta "mellan stolarna" hos myndigheterna. En del får vänta i årtal innan de får hjälp – men då är det ofta för sent.

Nedskärningar en orsak?

Myndigheterna pekar på resursbrist men menar enligt rapporten att aktivitetsersättningen ändå gjort så att de kan jobba med ungdomarna på ett mer konstruktivt sätt än tidigare. Besparingarna under 1990-talet drabbade den yngre generationen hårt, enligt en handläggare på försäkringskassan:

"Min teori är att mycket beror på neddragningarna på 90-talet; man har sparat in i skolan på t ex. kuratorer, psykologer med mera. De där ungdomarna har aldrig blivit sedda. De kan inte ens fylla i en blankett. De har komplexa problem. De misslyckas och åter misslyckas. De har ju inget självförtroende".

Den psykiska ohälsan – ångest, fobier och stress – ökar i samhället. Det är värst i den yngre delen av befolkningen och funktionshindrade har det besvärligast. De med en psykisk diagnos under 30 års ålder utgjorde år 2005 hela 71 procent av den yngre gruppen.

Den äldre gruppen har hälften så många. Det tolkas som ett tecken på att samhället sätter för stark press på unga människor.

►► Forts. på nästa sida

Teckenspråkiga äldrevägledare skapar trygghet

Teckenspråkiga äldrevägledare skapar trygghet för äldre döva och dövblinda i Skåne.

– Vi ska fungera som brobyggare och vara en länk mellan samhället och äldre döva och dövblinda, säger Annett Rosenlind, som är döv och utbildad till äldrevägledare vid Malmö högskola.

Annett Rosenlind var tidigare ombudsman i Sveriges Dövas Riksförbund. Hon arbetar nu i projektet äldrevägledare för teckenspråkiga tillsammans med Lena Davidsson, hörande med döva föräldrar, som är utbildad teckenspråkstolk samt undervisar i teckenspråk och bikulturella relationer. Båda har, utifrån sin uppväxt, en gedigen erfarenhet och kunskap om dövas villkor. Annett har en 75 procents tjänst och Lena en 50 procents.

– Från januari och fram till april i år har jag och Lena genomfört 47 hembesök hos äldre döva och dövblinda i Skåne, berättar Annett för Dövas Tidning.

Vardagligt stöd

Den ena delen av verksamhet riktar sig direkt till de äldre. Det kan vara dagligt stöd som översättningshjälp till teckenspråk, personlig hjälp med myndighetskontakter, läkarbesök, boendeplacering eller dylikt.

I arbetet får de kontakt med ensamma och isolerade döva och dövblinda för att sedan hjälpa dem vidare till nya kontakter och aktiviteter. Annett och Lena ser dövföreningen som en resurs i arbetet.

– Det finns en del äldre som tycker teckenspråkstolken är för passiv, de förväntar sig att tolken också ska ge råd t.ex. vid sjukhusbesök. Men så fungerar det

ju inte idag, säger Annett, som här ser äldrevägledaren som en viktig resurs.

Den andra delen av arbetet är mera förberedande och övergripande. Den riktar sig till de myndigheter och organisationer som är verksamma i de äldre teckenspråkigas omgivning, och även till allmänheten.

– Det kan vara att informera och förmedla redan identifierade behov. Vi ska också informera och utbilda kommunens personal inom hemtjänst, vårdboende och hemsjukvård om hur det är att vara äldre teckenspråkig.

Projektet "äldrevägledare för teckenspråkiga" finansieras av Allmänna Arvsfonden, har löpt i över 3 år och avslutas den 30 juni i år.

– Nu har vi ansökt om statliga s.k. Ylva-pengar i projektform för att fortsätta, och vi arbetar också för att framöver få samarbete i projektet i region Skåne, säger Ewa Jakobsen, enhetschef i Fosie stadsnämnd och projektansvarig.

Hon upplever äldrevägledarna fyller en viktig funktion.

– Ja, de oerhört viktiga, De är navet i hjulet för våra äldre döva och dövblinda i Skåne. De kommer att fortsätta arbeta året ut, och en planering pågår för fortsatt arbete.

TEXT OCH FOTO: LENNART TJÄRNSTRÖM

Som äldrevägledare kommer Annett de äldre nära. Här tillsammans med Siri Arrhagen på Lindängelunds vårdboende.

Från i januari fram till i april har Annett och hennes kollega Lena genomfört 47 hembesök.

►► Forts. från föreg. sida

De med medfödda funktionshinder blir inte fler. Döva är t.ex. i genomsnitt en promille av befolkningen. Ökningen beror på att de som beviljas aktivitetsersättning aldrig har lyckats komma in i arbetslivet, utan fallit ner i en långvarig arbetslöshet, vilket ökar risken att bli beroende av sjukpenning eller annat samhällsstöd.

– Risken är större att de fastnar där, eftersom de inte är etablerade på arbetsmarknaden ännu, menar Helena Källström.

Okunskapen hos myndigheterna är också en anledning till en ökad stigmatisering av unga funktionshindrade. En av de intervjuade i rapporten säger:

– De är jättesnabba med att dra in saker. Men är det tvärtom och man väntar på besked från dem om något, då kan det gå flera månader innan de hör av sig. De vill att jag gör allt snabbt, men själva gör de inte det.

Bristen på tydliga riktlinjer och samarbete mellan myndigheterna har lett till dagens prekära situation, enligt rapporten. Individer har fallit mellan stolarna och inte fått en bra kontinuitet på sin väg ut i arbetslivet, utan istället passiviserats.

De står idag långt från arbetsmarknaden. Och den gruppen kommer att öka i framtiden - om inget görs nu.

TEXT: TOMAS LAGERGREN. FOTO: UNITED MINDS

**Aktivitetsersättning: Du som är 19-29 år kan få aktivitetsersättning om din arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan. Du kan få t.ex. hel eller halv aktivitetsersättning. Det beror på hur mycket din arbetsförmåga är nedsatt och vilka möjligheter du har att försörja dig genom ett arbete.*

Dövblinda Britt-Marie Schön uppskattar att personalen har tid att prata med henne. Här får hon en pratstund med Pia Ahlgren.

Salmi Franklinsson och Sonja Jönsson trivs bra på Lindängelund.

Kommunikationen i centrum på Lindängelund

På Lindängelunds vårdboende i Fosie utanför Malmö finns tio platser reserverade på avdelningen "Dalen" för äldre döva och dövblinda från Skåne. Det är ett modernt äldreboende där trygghet och samhörighet med nära, kära och alla i omgivningen är betydelsefull.

Avdelningen ligger på ett öppet plan, alla syns, och färgsättningen är anpassad för synskadade så att man lätt kan se kontrasten mellan färgen på väggar och dörrar.

I ett hörn står en kock och lagar mat, en kock som får beröm av alla boende. Det finns ett matråd där boende kan påverka val av maträtter.

Det hela utstrålar harmoni. Och det märks att alla inte är lika vårdkrävande som på andra avdelningar. Här betonas den teckenspråkiga kontakten, och få missar sporten i TV.

– Vi känner oss trygga här och vi får god omsorg, säger Salmi Franklinsson.

– Det är också så öppet och luftigt här, och det känns skönt att det finns uteplats, säger Sonja Jönsson, som tycker om att sitta i solen på sommaren.

Salmi och Sonja berättar att det är gudstjänst en gång i månaden, och ibland kommer Frälsningsarmén på besök. Det finns också möjlighet att delta i

gymnastik och besöka dövföreningen. På promenad-avstånd från vårdboendet ligger Motettens förskola för döva och hörselskadade barn.

Stimulans viktigt

Personalbemanningen på Dalen är något högre än på andra avdelningar, beroende på att det inte går att teckna och arbeta samtidigt. Personalstyrkan består av åtta hörande och tre döva.

– De hörande i personalen har fått gå en elva veckors kurs i dövkultur och teckenspråk, berättar Ewa Jakobsen, enhetschef för Lindängelunds äldreboende.

Britt-Marie Schön är dövblind, och har tidigare bott i 13 år på Skäldervikshemmet i Jonstorp. Hon uttrycker kraftfullt att det inte vara bra där. Hon menar att mat fick de, men ingen stimulans.

– Här trivs jag förträffligt, säger hon, och berömmar den goda maten och personalen, samt möjligheten att kunna besöka dövföreningen.

Ivrigt att få berätta säger hon vidare:

– Att personalen har tid att prata med mig uppskattar jag, för det fick jag inte uppleva under mina 13 år på Skäldervikshemmet.

– De personer som intresserade av att flytta hit måste ansöka i den kommun de bor. I dagsläget har vi två personer i kö, säger Ewa Jakobsen.

TEXT OCH FOTO: LENNART TJÄRNSTRÖM

Här betonas den teckenspråkiga kontakten, och få missar sporten i TV.

Beslut om teckenspråkets status dröjer

Just nu pågår en rad utredningar i olika departement, som alla kommer att påverka besluten om teckenspråkets framtida ställning. Den 14 maj bjöds berörda hörselorganisationer in till en informationskväll på socialdepartementet om beredningsarbetet och betänkandet.

– Vi fick veta att beredningsarbetet är i full gång och att det finns flera nu pågående utredningar som påverkar besluten om de förslag som finns i betänkandet, säger Suzanne Albihn, SDR:s intressepolitiska sekreterare.

Socialdepartementet har utsett en särskild arbetsgrupp för arbetet med betänkandet* Teckenspråkets ställning 2006:54. Ordförande och chef för arbetet är Anna Granberg, politisk sakkunnig och tjänsteman på socialdepartementet. I arbetsgruppen finns även Lars Lindberg, politisk sakkunnig på socialdepartementet, samt representanter för flera berörda departement.

– Arbetsgruppen har gjort en remissammanställning* och bereder nu samtliga förslag som finns i betänkandet. De utgår från de tre perspektiven språk, handikapp och demokrati, berättar Suzanne Albihn.

De utredningar som har koppling till teckenspråkssutredningens förslag är:

- Förslag till *nationell språklag*, och om det bör införas bestämmelser om de nationella minoritetsspråken och det svenska teckenspråket i språklagen. Kulturdepartementet ska redovisa den 31 dec. 2007.

- Översyn av *myndighetsstrukturen* inom skolväsendet. Här finns förslag att Specialskolemyndigheten och Specialpedagogiska institutet ska slås samman. Utbildningsdepartementet ska redovisa 1 nov. 2007.

- En *fristående vuxenutbildning*. Här ska man undersöka och lämna förslag på fristående utbildningar som motsvarar kommunal vuxenutbildning, vuxenutbildning för utvecklingsstörda samt svensk undervisning för invandrare där TFI (teckenspråk för teckenspråkiga invandrare) ingår. Kulturdepartementet ska redovisa 3 mars 2008.

- *Statliga specialskolor* – bättre förutsättningar och tydligare ansvarsfördelning. Utredningen har i uppdrag att utreda och föreslå hur Ekeskolan och Hällsboskolan ska återetableras som statliga specialskolor. De ska också granska ansvarsfördelningen mellan stat och kommun när det gäller utbildning vid riksgymnasiet för döva och hörselskadade, RGD/RGH. Det ska redovisas av utbildningsdepartementet 3 dec. 2007.

LENNART TJÄRNSTRÖM

Suzanne Albihn, SDR:s intressepolitiska sekreterare.

**Betänkande – rapport och förslag från en av regeringen tillsatt utredning eller kommitté.*

**Remiss – en hänvisning av ett ärende till myndigheter eller organisationer, så kallade remissinstanser för yttrande innan beslut fattas.*

Döva barn såldes till ligor

■ Kinesisk polis arresterade i maj Zhu Xiangyu, 52, rektor vid en kinesisk skola för funktionshindrade och döva barn, och även ordförande i dövföreningen i staden Liupanshui. Han anklagas, tillsammans med fyra medbrottslingar, för att ha sålt tio av skolans döva elever till ett en kriminell organisation som lärde upp dem till ficktjuvar. Den yngste var 12 år. När polisen räddade dem, berättade barnen att de tränats till ficktjuvar, och att de måste "redovisa" minst 500 stulna kronor per dag.

100-tals döva barn har försvunnit sedan 2005, uppger kinesiska medier. Kina har 1,8 miljoner döva under 18 år, av vilka många har svårt att få utbildning och arbete. Polisen försöker nu spränga de kriminella ligor som utnyttjar dem. Nyligen rapporterades i kinesiska medier att polisen i Hunan-provinsen fått fast en liga, bestående av pistolbeväpnade döva rånare, som enligt polisen låg bakom 100-tals väpnade rån över hela landet. (Källa: Reuters)

Anmäler landstinget

■ Efter ett helt läsår med missade föräldramöten fick barndomsdöva Helen Molnar i Lund nog och anmälde landstinget, Region Skåne, för diskriminering.

– Inför varje möte beställde jag tolk veckor i förväg. I sista stund fick jag varje gång beskedet att det saknades resurser och jag inte kunde få någon tolk. Jag har missat mycket information från skolan. Det är inte acceptabelt, säger Helen Molnar.

Ansvarig verksamhetschef hos Region Skåne beklagar att Helen inte fått hjälp, men uppger att det är verksamhetens budget som styr. Man har inte tillräckligt många tolkar för att fylla behovet av vardagstolkning. (Källa: Metro)

ANNONS

STIFTELSEN MO GÅRD

en resurs för personer med dövblindhet och döva personer med tilläggshandikapp.

Genom ditt bidrag stöder Du forskning och utveckling för dessa grupper.

Tacksam för Ditt bidrag på vårt kontrollgirokonto 901136-2.

Stiftelsen Mo Gård
Box 175, 612 24 Finspång
Tel: 0122-236 00
www.mogard.se

TEMA MILJÖ

*Fossila bränslen – bränslen bestående av organiska kol- och väte-föreningar i sediment eller sedimenterad berggrund, t.ex. petroleum, stenkol.

*Ekologisk – som befinner sig i, eller medför ett harmoniskt samspel mellan organismerna och deras miljö. (NE)

Vi måste göra något – nu!

Forskarna alltmer eniga om miljöhoten

Det är i dag varmare på jorden än för 100 år sedan. De stora isarna vid Nord- och Sydpolen smälter, och havsnivån tros komma att stiga. Att klimatförändringarna beror på människans aktiviteter är experterna nu allt mer eniga om.

Fler orkaner, översvämningar, häftigare temperaturväxlingar som slår ut både djur och människor. Det är några konsekvenser av den s.k. växthuseffekten. Vad är då växthuseffekten?

Klimatet på vår jord kan jämföras med klimatet i ett växthus av glas: Den solenergi som kommer in genom glastaken (=jordens atmosfär) bildar värme inne i huset, värme som stannar i huset.

Problemet är att vi människor också släpper ut koldioxid inne i "huset", genom t.ex. köra bilar och ha höga elförbrukningar. Det blir allt varmare ju mer koldioxid som stannar inne i huset.

Vattnet i sjöar och hav tar upp 90 procent av solenergin, samtidigt som Nord- och Sydpolerna bara tar upp 10 procent. Vad händer då om isen vid polerna försvinner?

Jo, isarna smälter ner till mer vatten, som tar upp mycket mer solenergi än is, vilket i sin tur leder till att klimatet på vår jord blir allt varmare, vilket får isarna att smälta allt hastigare...

Något måste göras, det är alla forskare nu i princip

eniga om. Klimatfrågan har kommit upp på den politiska agendan. Vi måste ändra våra vanor, om jorden ska vara beboelig för efterkommande generationer.

Vad kan man göra?

• Men hur kan man som vanlig konsument tänka miljövänligt? DT frågade Anders Grönvall, presschef på Naturskyddsföreningen:

– Du kan till exempel välja cykeln oftare, säger Anders. Viktigast är att spara energi och resurser, och det kan man göra genom att kolla efter miljömärkningar. Välj Naturskyddsföreningens BRA MILJÖVAL när det gäller kemiska produkter, resor, energi osv. Svanen, den nordiska miljömärkningen, finns också. Dessa märkningar hjälper dig som konsument att skona miljön.

• Många är beroende av bilen. Nu finns det etanolbilar och vissa säger att det är miljövänligast, medan andra säger tvärtom. Vad är rätt?

– En etanolbil påverkar klimatet mindre än en bensin- eller dieselmotor. Men en mindre bil som drar lite bensin, eller en hybridbil, kan vara lika miljövänlig som en etanolbil. Det beror på att det går åt fossila bränslen* för att tillverka etanolen, så en etanolbil påverkar också klimatet negativt. Det viktigaste är hur mycket vi kör bil. Välj hellre tåget, och ta cykeln eller gå, när du bara ska kortare sträckor.

►► Forts. på nästa sida

Ronny De Silva, 26, universitetsstudent, Örebro:

– Ja, jag är orolig. Har sett Al Gores film om klimatförändringarna. Det ser allvarligt ut. Jag cyklar mycket och tar hellre buss än bil. Har också minskat på elförbrukningen, genom att skaffa lågenergilampor. Jag sorterar sopor också.

TEMA MILJÖ

Vad gör DU för att skona miljön?

Dövas Tidning frågade ett antal DT-läsare om de är oroliga för klimatförändringarna, och vad de själva gör för att skona miljön.

ENKÄT: TOMAS LAGERGREN OCH NICLAS MARTINSSON

Deejo Osman, 24 år, komvuxstudent, Stockholm

– Ja visst blir man orolig när man märker förändringarna. Senast hade vi ju en grön jul. Vad händer med naturen? Jag försöker åka mindre bil och flyg.

Stania Gerech, 60 år, vårdbiträde, Stockholm

– Ja, det är oroväckande att folk bl.a. drabbas av cancer som följd av klimatförändringar, och att vi inte vet vad vi stoppar i oss för mat. Jag sopsorterar hemma. Men då kommer det möss!

André Sohlström, 36 år, testledare, Stockholm

– Ja, jag oroar mig. Var ska våra barn kunna bo sedan när de blir större? Självt har jag t.ex. köpt lågenergilampor och försöker duscha kortare tid.

Johanna Lundin, 24 år, tolkstuderande, Stockholm

– En aning orolig är jag. Klimatet har ju förändrats mycket på kort tid. Jag gör för lite! I alla fall försöker jag släcka lamporna och använda mindre hårspray!

Jenny Nilsson, 20, student, Örebro:

– Ja, jag är orolig. Om alla rapporter stämmer så kommer det att finnas klimatflyktingar och var kommer de att flytta, undrar jag. Jag kör inte bil t.ex. och försöker ta det miljövänligaste alternativet. Har skaffat lågenergilampor och spar på vattnet hemma.

Janne Kankkonen, 31 år, pastor, Stockholm

– Nja, jag är inte så oroad. Många av problemen är ju självförfäddade av oss människor. Därför gäller det att alla individer gör något för miljön. Jag tänker mig för när jag åker bil. Kanske borde jag ta T-bana istället.

Pepe Hegethorn, 44 år, teckenspråkslärare, Stockholm

– Ja, det är tyvärr pengarna som styr. Miljön kommer inte alltid i första hand. När jag sover eller är bortrest brukar jag släcka ner alla elektroniska utrustningar samtidigt via en dosa.

Sebastian Embacher, 36 år, skådespelare/översättare, Stockholm

– Självklart är jag orolig. Tänk på den snabba standardökningen i Kina och Indien! Nej, jag har inga belägg för att de är miljöbovar, men man kan ju föreställa sig hur mycket de förorenar. Jag försöker köpa miljövänliga varor.

Jacob Jakobsson, 28, datatekniker, Örebro:

– Jag har inte tänkt så mycket på det. Men jag använder bilen mindre numera och tar cykeln oftare. Försöker också minska på elförbrukningen hemma.

Ulf Kung, 50, Garphyttan:

– Nja, så orolig är jag inte. Sverige har bra koll på miljön. Jag gör nog inte så mycket för att skona miljön. Sorterar sopor är väl det enda.

►► Forts. från föreg. sida

Informera dig!

• När jag t.ex. handlar mat, hur vet jag att produkterna är miljövänliga?

– KRAV-märkningen och även EU:s märkning (ett grönt märke med ett sädesax) ger information om att maten är framtagen på ett ekologiskt* riktigt sätt. Tänk också på att välja mat som inte rest så långt. Försök att köpa efter säsong, färre tomater på vintern än på sommaren t.ex. Det kött du äter ska helst komma från djur som betat ute, eftersom det gynnar

den biologiska mångfalden.

• Köpa kravmärkt är bäst, men stämmer det alltid?

– KRAV-märkt är idag ett trovärdigt märke. Men det beror på sammanhanget. En KRAV-produkt som rest långt kan vara mer klimatpåverkande än en produkt som man köpt på sin grannes gård. Men grannen kanske har använt miljögifter för att bespruta sina produkter, medan den KRAV-märkta produkten inte är besprutad... Du måste som konsument informera dig för att kunna välja.

TOMAS LAGERGREN

**Ritva Kiuru, 53,
Örebro:**

– Tja, jag är inte så orolig, men de som inte tänker på miljön förstår mycket. Man ska cykla och ta tåget om möjlighet finns. Det finns inte fel väder, bara fel kläder! Jag

köper kravmärkt mat och undviker den utrotningsshotade torsken. Köper också bara närodlat potatis och sådant, om det finns möjlighet.

**Merjem Hanna, 30,
Örebro:**

– Har inte tänkt så mycket på det. Men bilar, de är oroväckande många. Men så här års, när det blir varmare, är det färre bilar ute vilket är skönt att se. Jag brukar sopsortera och panta glas, som de flesta. Om jag haft bil hade jag bara använt den i nödfall.

Cathrine Björkstrand, 42, producent, Örebro:

– Jag åkte tåg i fredags och såg på Bålsta station massvis med skräp längs perrongen. Jag tänkte direkt "så var det inte förr". Och ingen gör något åt det. Det känns som om den tiden har kommit, då det kan vara försent. Men om jag ska vara ärlig gör jag inte själv särskilt mycket för att skona miljön. Jag tror inte det hjälper. Titta på Kinas utveckling – de kommer att skaffa miljard bilar i framtiden, och då är det meningslöst vad vi gör.

FN:s nya klimatrapport:

**TEMA
MILJÖ**

Vi kan skapa bättre miljö till rimlig kostnad

Utsläppen av växthusgaser måste minskas, om vi vill hejda den globala uppvärmningen. Det konstaterar den senaste rapporten från FN:s klimatexperter. De säger också att nödvändiga förändringar kan genomföras till en rimlig kostnad.

Biobränslen* och kärnkraft är två energislag som kan minska utsläppen av växthusgaser, enligt den senaste rapporten från FN:s klimatpanel IPCC*. Den består av cirka 2.500 forskare från drygt 150 länder.

Deras uppgift är att utvärdera orsakerna till klimatförändringarna, studera konsekvenserna och föreslå åtgärder för att hejda den negativa utvecklingen. IPCC:s rapporter används sedan för politiska förhandlingar och beslut.

IPCC summerade i slutet av maj 2007 kunskapsläget om hur den globala uppvärmningen kan hejdas. Rapporten innehåller scenarier och modeller av teknik, ekonomi och energisystem som kan minska utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser.

Effektivare energianvändning anges som en kostnadseffektiv åtgärd. Vi bör satsa på bränslesnålare hus och fordon. Minskat kolberoende och reformer inom jordbruket betonas också, och skogsavverkningarna måste minska, säger FN:s miljöexperter.

Målet är att halten av växthusgaser i atmosfären inte får överstiga 450-550 ppm (miljondelar). Halten är nu 380 ppm. För 150 år sedan var den 280 ppm.

Kostnaden för att minska utsläppen har beräknats till cirka 0,12 procent av världens totala BNP* per år fram till år 2030.

B.L.

**IPCC – Intergovernmental Panel on Climate Change*

**BNP – bruttonationalprodukt (ett mått på den totala ekonomiska aktiviteten i ett land)*

**Biobränslen är producerade av levande organismer (biomassa, t.ex. restprodukter av trä och annat biologiskt avfall). Till skillnad från när man förbränner fossila bränslen ger biobränslen i princip inget tillskott av koldioxid till atmosfären.*

HSO vill inte diskutera

■ Socialdepartementet, Socialstyrelsen och Handikappförbunden träffades den 27 april angående statsbidragen. HSO:s ordförande Ingemar Färm förklarade att Handikappförbunden inte vill medverka i diskussioner om förändringar, som kan medföra omfördelningar mellan organisationerna. Detta eftersom det inte fanns någon ökning på statsbidragsanslaget i vårbudgeten.

Sveriges Dövas Riksförbund är i ekonomisk kris, och som en orsak anges det minskade statliga organisationsstödet. DHB (Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn) påpekade detsamma i ett uttalande på sitt årsmöte: "Vi vill ha de resurser som krävs för ett fungerande föreningsarbete och den intressepolitik vi bedriver för att kunna utveckla samhället till att bli mer tillgängligt för alla, utifrån en demokratisk grundsyn". (Källa: HSO Veckobulletinen)

Pris till Handisam

■ Handisams* filmer om funktionshindrades situation har vunnit guld vid en festival som kan liknas vid företagsfilmens Oscarsgala, World Media Festival i Hamburg.

– Det är oerhört glädjande att juryn är så modig och belönar filmer där funktionshindrades situation uppmärksammas. Det öppnar möjligheter för ett samhälle med större tillgänglighet för personer med funktionshinder, säger Carl Älfvåg, generaldirektör för Handisam (Myndigheten för handikappolitisk samordning).

Våld mot funktionshindrade kvinnor

■ Var tredje kvinna med funktionshinder har utsatts för hot, våld eller sexuella trakasserier från män. 14 procent av kvinnorna har fått fysiska skador från våld eller sexuella övergrepp. Det uppges i en rapport som utredningsinstitutet Handu publicerade i maj 2007. Projektet finansieras av Allmänna Arvsfonden, och rapporten bygger på utsagor från 1.219 kvinnor med olika funktionsnedsättningar, som svarat på frågor om mäns våld gentemot dem.

Mamma Lena pratar med Rebecka. I hemmet används danska och danskt teckenspråk, i förskolan får Rebecka lära sig svenska och svenskt teckenspråk.

Vi vill ge våra barn en tvåspråkig skolgång

Familjen Kold Erlandsen flyttade från Köpenhamn till Malmö

Kristoffer pluggar i första klass på Östervångsskolan i Lund, och tvillingarna Rebecka och Martha går på Motettens förskola för döva och hörselskadade i Malmö. Pappa Tomas och mamma Lena pendlar till jobbet i Köpenhamn. I familjen Kold Erlandsen är alla döva, utom lilla Martha.

– Det fungerar bra, nu får våra barn en normal tvåspråkig uppväxt. Det kunde de inte få i Danmark, säger Tomas Kold Erlandsen, och hans hustru Lena nickar instämmande.

"Vi har fått uppfattningen att döva barn i Sverige har mer självtillit än danska barn. Det tror vi beror på skolgången."

I oktober i fjol sålde familjen sin villa i Köpenhamn och köpte en ny i stadsdelen Bellevue i Malmö. De är en av många danska familjer som den senaste tiden flyttat över sundet. Barnens skolgång var en bidragande orsak, men också bostadsmarknaden.

– Det är dubbelt så dyrt att bo i Köpenhamn, jämfört med Malmö, säger Tomas Kold Erlandsen.

Många av de danskar som flyttat till Malmö väljer dock att arbeta på andra sidan sundet i Köpenhamn. Det gör också Tomas, som arbetar i dövkyrkan. Lena jobbar vid Center för teckenspråk och kommunikation, KC i Köpenhamn. De tar bilen till jobbet, och det tar bara cirka 35 minuter att köra över den åtta kilometer långa Öresundsbron. Broavgiften går på cirka 3.000 kronor i månaden.

– Att vi valt att jobba i Danmark beror också på att lönenivån är betydligt högre där än i Sverige, säger Tomas, som är en ambitiös person. Han har skrivit

Hela familjen Kold Erlandsen. Fr.v. Kristoffer, pappa Tomas, Rebecka och mamma Lena.

flera böcker, är en duktig fotograf och går nu på kurs i journalistik.

Tvillingflickor på 2,5

Tvillingflickorna Rebecka och Martha är 2,5 år gamla, den ena döv, den andra hörande. De charmar, skrattar och bråkar, och om den ena gråter så tröstar den andra. Det är total kommunikation, och man kan inte märka vem som är döv eller hörande.

I Danmark är tron på teknologin stark, och man anser att de barn som får cochlea implantat, CI, har större möjligheter att klara sig i samhället. I deras undervisning används danska, med stöd av teckenspråk.

– Man bör välja ett undervisningsspråk. Blandar man språk leder det ofta till att man får två dåliga språk, säger Tomas.

Några funderingar på CI-operation på Kristoffer hade inte familjen, men när de upptäckte att Rebecka också var döv tänkte de noga igenom om hon skulle få CI. Efter lång betänketid bestämde de sig för att avstå.

– Det var ett svårt beslut, vi ville inte att man bara skulle se Rebecka via örat, utan som en person med stora utvecklingsmöjligheter, förutsatt att hon får en tvåspråkig skolgång, säger mamma Lena, som tycker att döva barn utan CI i Danmark ses som mindre värda.

– Vi har fått uppfattningen att döva barn i Sverige har mer självtillit än danska barn. Det tror vi beror på skolgången, säger Tomas, och påpekar att 50 procent av alla döva ungdomar i Danmark går arbetslösa.

I hemmet använder familjen danska och dansk teckenspråk, i skolan får barnen svenska och svenskt teckenspråk.

►► Forts. på nästa sida

Lena med Martha i knät.

►► Forts. från föreg. sida

– Barnen får lära sig fyra olika språk, säger Lena, som inte ångrar flytten till Malmö.

Dövskolan 200 år

Dövskolan i Köpenhamn har nyligen haft 200-årsjubileum. Per Castberg stiftade skolan 1807. Grundtanken i Castbergs undervisning var att möta de döva barnen på deras egna villkor med teckenspråk, skrift och handalfabet.

Idag CI-opereras nästan alla döva barn i Danmark. Det har gett upphov till diskussioner om hur barnen ska skolplaceras.

Förväntningarna är att en tredjedel av barnen ska integreras i vanliga skolor i takt med att tekniken förbättras. Den nästa tredjedelen är tänkt ska få gruppintegration i hörande skolor, med möjlighet till undervisning på danska med stöd av teckenspråk. Den resterande tredjedelen förväntas vara beroende av teckenspråk och får fortsätta som elever i dövskolan. Det finns också planer på att danska dövskolan ska bli ett kompetenscenter.

När Dövas Tidning undrar varför teckenspråket inte har lika högt status i Danmark som i Sverige blir Tomas tyst en stund. Sedan säger han:

– Danmarks Dövas Landsförbund har bra folk, men i kampen för en tvåspråkig skola har de nog varit lite för passiva och flata.

Tre döva danska familjer med döva barn har hittills flyttat till Malmö. Två av barnen pluggar på Östervångsskolan och fem går på Motettens förskola för döva och hörselskadade barn.

TEXT OCH FOTO: LENNART TJÄRNSTRÖM

Översta raden: Amir Taofik och Ebba Röman, nederst fr.v. Max Olsson, Josephine Olvhøj Kirkegaard, Monika Boks, Kristoffer Kold Erlandsen, och Kevin Nyhus-Tern.

Kristoffer kommer till en skola i förändring

Kristoffer Kold Erlandsen flyttade med sina föräldrar från Köpenhamn till Malmö för få en god tvåspråkig undervisning vid Östervångsskolan i Lund. Kristoffer är en av de nio förstaklassarna och har Lina Persson som lärare. Hon har fem elever i sin grupp.

Gruppen är ganska representativ för specialsolan i dag: Av de fem eleverna har två hörapparat, och två använder CI. En kommer från Danmark (Kristoffer) och en från Polen. Barnen själva blandar talspråk och teckenspråk. Några har teckenspråk hemma, andra mest tal.

Kristoffer kommer till en dövskola där undervisningsmodellen varierar.

Det har skett stora förändringar i Östervångsskolans sätt att arbeta, skriver Östervångsskolans rektor Signild Salander på skolans hemsida. Man vill möta alla elevers undervisningsbehov i en teckenspråkig miljö med teckenspråk och svenska. Från att ha varit en helt teckenspråkig skola arbetar skolan nu, i såväl undervisning som fritid och boende, med båda språken.

Lina Persson är en ung och ambitiös lärare. Hon är flexibel, tydlig och konsekvent, och hon tror att den klass hon fått kommer att klara sig bra. Idag ligger de fem eleverna på lite olika nivåer vad gäller teckenspråk och svenska, hörsel och uttal.

Lina Persson, lärare på Östervångsskolan.

Kunskapen viktigast

Målet är att eleverna så småningom ska bli tvåspråkiga.

– Det är viktigt att inte blanda de båda språken när jag undervisar, säger Lina Persson, och påpekar att syftet med en fungerande kommunikation i klassrummet främst är att eleverna ska tillägna sig kunskap.

När Lina har haft utvecklingssamtal med föräldrarna hade hon väntat sig att de skulle ställa krav på mer tal än teckenspråk i undervisningen: ►► Forts. på nästa sida

Kristoffer kommer till en skola...

►► Forts. från föreg. sida

– Men föräldrarna är mer angelägna om att barnen får bra kunskap, som ligger på samma nivå som andra barn i grundskolan, säger Lina, som tycker att aktiva och positiva föräldrar gör allt lättare.

Eleverna i klassen besöker skolans logoped två och två, en gång i veckan utanför skoltid, för att öva på att samtala med varandra, träna turtagning osv.

Vuxna förebilder

Danske Kristoffer är en vaken och pigg kille. Han har kommit till en miljö där alla kan kommunicera på teckenspråk. Nästan var tredje anställd på skolan är själv döv eller hörselskadad, och de fungerar som

förebilder för eleverna.

Kristoffer kommer att bli fyrspråkig – hemma i Malmö använder hans familj danska och danskt teckenspråk.

– Då och då använder Kristoffer danska ord och tecken i skolan, men med ordbok och diskussion löser vi det smidigt, säger Lina Persson.

När jag kommer ut i korridoren träffar jag Kristoffer, som alltid är på språng.

– Det är roligt i skolan! säger han, och berättar ivrigt att han idag ska träna friidrott på Malmö stadion efter skolans slut.

TEXT OCH FOTO: LENNART TJÄRNSTRÖM

Kristoffer kommer att bli fyrspråkig – hemma i Malmö använder hans familj danska och danskt teckenspråk.

Handikapprörelsen påvisar diskriminering

■ En alternativ rapport från handikapprörelsen har överlämnats till regeringen. Den ska skickas till FN:s organ för övervakning av hur medlemsländerna lever upp till de mänskliga rättigheterna.

I alternativrapporten framgår hur Sverige lever upp till FN-konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, när det gäller just människor med funktionsnedsättning. Detta som ett komplement till regeringens egen rapport om hur

Sverige lever upp till konventionen i stort.

”Det är långt till delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning. I Sverige finns en enig politisk vilja att ge alla människor förutsättningar att bli delaktiga i samhället. Trots detta diskrimineras människor med funktionsnedsättning i relation till flertalet artiklar i konventionen om de medborgerliga och politiska rättigheterna”, betonas det i den alternativa rapporten. Där finns också handikapprörelsens rekommendationer om vilka åtgärder som behövs inom olika områden, för att funktionshindrade ska få del av sina mänskliga rättigheter. Rapporten finns att läsa på www.hso.se

ANNONS

Använder du inte bildtelefon idag?

Har du behov av bildkommunikation med dina nära och kära?

Behöver du bildkommunikation för att kontakta video-tolkcentralen?

Då skall du självfallet ansöka om Visiontech bildtelefon VT8882 (SIP) hos din dator. Ordinatören finns på ditt landsting eller hos tolkcentralen (ordinatören avgör sen om ni är berättigade att kostnadsfritt ordinerar 1 eller 2 enheter för kommunikation med er motpart). Nätverket av brukare ökar för varje dag. Ju fler vi blir ju mer nytta har alla brukare av sina bildtelefoner. Ni kan nyttja VT8882 (SIP) bildtelefonen för kontakt med video-tolkcentraler som utökar sina tjänster varje dag.

NU ÄVEN MED TEXTFUNKTION !

- # Använd ditt modersmål, teckenspråk när du ringer din motpart.
- # Skicka textmeddelanden till din motpart under pågående videosamtal
- # Enkel installation och kan användas direkt när det ringer.
- # Ger en mycket bra och skarp bild (så gott som tv kvalitet).
- # Enkel att ansluta till TV:n eller platt skärm för att få större bild.
- # VT8882 är godkänd av HI.
- # Ordinerar som hjälpmedel av landsting och tolkcentraler.
- # Det finns uttag för blinkers eller vibrator.

Vill du veta mer?

Kontakta oss för mer information om hur du ansöker om en bildtelefon. Vår kontaktinformation finner du nedan.

Faruk Tairi, **Visiontech AB**

SMS: 0709-31 23 01 | Telefon: 040 661 41 80 | E-post: mail@visiontech.se | Fax: 040-661 41 88

Utan lyckad lobbning vore SDR okänt

Suzanne Albihn och Lars-Åke "Låw" Wikström visar två olika tecken för lobbning. Suzannes exempel är "att försöka påverka en person", och Låws att "möta".

Lobbning är numera ett begrepp även i Sverige. Det handlar om påverkan. För SDR, som är en liten organisation, är lobbning något helt nödvändigt – och inte fult. Det tycker SDR:s ordförande, Lars-Åke Wikström, och förbundets intressepolitiska sekreterare, Suzanne Albihn.

Begreppet lobbyism, eller lobbning, syftar på just en hotell-lobby. I den marmorklädda hallen står "jobbiga" typer som försvarar olika intressen, och väntar på att få framföra sina argument direkt till de politiker som just haft möte. Då var det 1800-tal.

Sedan dess har fenomenet utvecklats. I dag är det ett effektivt sätt att i organiserad form påverka makthavare. Lobbning har blivit alltmer accepterat, men ses inte alltid med blida ögon.

Det kan ske både öppet och dolt. En grupp personer kan t.ex. låtsas vara vanliga medborgare som i en rad insändare klagar på för hög skatt, fast de i själva verket har fått betalt av någon för att göra det.

SDR:s ordförande Lars-Åke "Låw" Wikström och förbundets intressepolitiska sekreterare, Suzanne Albihn, ser positivt på lobbning och menar att det är nödvändigt för en organisation som SDR att visa att vi finns.

– Okunskapen är vår största fiende. Därför är det viktigt att bygga personliga relationer med makthavarna, och ge information och kunskaper till dem, säger Låw.

Suzanne lägger till:

– För mig är lobbning lika med påverkan, så att rätt beslut tas. Antingen direkt påverkan genom möten, eller indirekt, genom att ge synpunkter på utredningar från regeringskansliet och andra myndigheter.

Jobbar strategiskt

Målet med lobbningen är att alla ska veta vad SDR är. Det har de lyckats med ganska bra, säger de, även om de har en bit kvar. Alla departement i regeringen känner nog till teckenspråksutredningen.

– När jag ringer till någon och säger "Hej, det är Suss från SDR", utan att behöva nämna mitt efter-

namn – då har jag lyckats med att etablera en personlig kontakt, säger Suzanne, som ser sig som ett stöd-verktyg för dövas kamp.

Låw tecknar skämtsamt att han är den som skruvar med verktyget. Skruven är faktiskt en strategi. När de möter högt uppsatta personer för första gången ska en hörande som Suzanne aldrig gå ensam och tala för döva.

– Det skulle bara bli konstigt om Suzanne säger "De döva behöver si och så". Därför ska en döv också vara med, och TECKNA i vi-termer. Då ger det bättre resultat, säger Låw.

Verktyget Suzanne är förträffligt när det gäller telefonsamtal. Hon hör nyanser och kan få folk att berätta mer än de skulle göra om de svarade på mail.

– Döva kan givetvis göra det själva, men det är en klar fördel att ha en hörande kollega när det gäller sådant, säger Låw.

Flera som lobbar

SDR blöder ekonomiskt just nu. De tror sig inte kunna åstadkomma ökade statsbidrag genom lobbning, men tror på en framtid för det svenska teckenspråket, och för döva.

– Vi bevakar alla pågående utredningar som berör oss direkt, till exempel språklagen och teckenspråksutredningen, säger Suzanne.

Hur SDR ska jobba med lobbning i framtiden när organisationen är nerbantad, är inte klart, bara att en hård prioritering måste göras utifrån nyckelorden teckenspråk och tillgänglighet. Det är inte bara Låw och Suzanne som lobbar, utan minst sex SDR-funktionärer till, som Tomas Hedberg för FN:s handikappkonvention, och Åsa Henningsson för äldreomsorg i Piteå.

När det gäller den starka CI-lobbyn säger SDR:s "lobbare" att de envist måste fortsätta påverka och berätta hur viktigt teckenspråket är.

– Om vi tittar på HRF tog det 20–30 år för dem att förstå att teckenspråket är nyttigt även för hörselskadade. Jag tror att det blir samma sak med CI-organisationerna – att det tar några år tills de förstår, säger Låw.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

"Okunskapen är vår största fiende. Därför är det viktigt att bygga personliga relationer med makthavarna, och ge information och kunskaper till dem."

EU-mål om handikappersättning

■ EU-domstolen handlägger ett mål som handlar om huruvida man får ta med sig vårdbidrag och handikappersättning från Sverige när man flyttar till ett annat EU-land. En av generaladvokaterna vid EU:s domstol anser det fel av Sverige att inte betala ut bidragen till den som flyttar till ett annat EU-land.

Enligt de svenska reglerna krävs att man bor i Sverige för att få ut vårdbidraget och handikappersättningen. Men enligt EU-kommissionen strider det mot EU:s regler, och i sitt förslag till dom stöder generaladvokaten kommissionens tolkning. Domstolen är dock inte skyldig att följa generaladvokatens förslag.

Nina har hittat hem

Nina heter den 16 månader gamla döva hunden. Hon älskar att åka MC och är ett riktigt charmtroll. För sex månader sedan var Nina en helt annan jycke: Mager, sårad, rädd. Hon hade varit i drygt tio olika hem. Ingen ville ha Nina, förrän Lolo Högberg och hennes barn kom och hämtade henne.

”Döva hundar klarar sig bra bara de får rätt hjälp, precis som med döva barn.”

Nybadade Nina kommer ut i porten, och är glad men skygg för främmande klappande händer. När en hand sträcks fram flyttar hon på sig för att undvika beröring, och luktar sedan försiktigt på handen. Så småningom går hon med på att bli smekt.

– Nina är alltid på sin vakt när det kommer främlingar, för hon har varit i ungefär tio olika hem och bär tydligen på svårt traumatiska minnen, säger matte Lolo Högberg, själv döv.

Till och med hon ville först inte ha Nina. Hennes ena döva dotter, Tina, hade sett en annons på internet. Hon övertalade sin mamma Lolo att få låna pengar till att köpa den annonserade hunden. Först sa Lolo nej. Men Tina gav sig inte, och mamma sa ja till slut.

Första mötet med Nina var en smärre chock. Hon hade sår på huvudet och var mager. Nina var hennes ursprungliga namn.

– Jag var inte förtjust i henne. Hon var rädd och skällde, och inte så söt. Sedan var jag också allergisk, säger Lolo.

Förstår tecken

Hunden är egentligen Tinas. Då hon fortfarande studerar i Örebro tar Lolo i Sollentuna hand om Nina så länge. Det passar henne bra eftersom hon är sjukskriven på grund av tinnitusproblem. Och hon känner inte längre av allergin.

I dag är Nina en helt annan hund och har gjort stora framsteg. Ett J har tagits bort från hennes namn för Ninja låter ju som en tuffing, vilket hon inte är, enligt matte. Hon tillhör rasen Parkson Jack Russell Terrier.

Lolo och de tre döttrarna, Clara, Lotta och Tina, är alla förtjusta i Nina. Tjejerna visar ivrigt vilka tecken hon förstår. När de till exempel tecknar ”puss” får de

Ninas mun. ”Sitt!”-uppmeningen lyder hon. Godis får hon förstås som belöning.

– Det kändes verkligen som om jag fick en baby igen när vi hämtade Nina, säger Lolo, som inte fick veta något om hur Nina varit i de tidigare hemmen.

I början var det omöjligt att ta med Nina ut. Hon var rädd för att bli lämnad. Nu älskar hon att åka MC och bil.

Blir ofta avlivade

Några problem kvarstår dock. Som att hon inte kan springa lös ute och är rädd för stora hundar.

– Jag har som mål att hon ska kunna lita på oss, säger en optimistisk matte Lolo, som jämför hunden lite med sina tre döva och hörselskadade döttrar. Hon betonar hur viktigt det är att de klarar sig själva och inte är överbeskyddade, som många hörande föräldrar gör med sina döva barn.

Det bästa med Nina är bl.a. när hon är på promenad. För då hör hon inte när andra hundar skäller, och reagerar inte, skrattar döttrarna.

Hur vanligt det är med döva hundar i Sverige, vet de inte, bara att de i regel avlivas.

– Det beror på att döva hundar ofta får problem ute i samhället, säger Berith Malm i Svenska Dalmatiner-Sällskapet.

– Eftersom de inte hör, t.ex. när någon närmar sig, har de ingen kontroll över situationen och kan då försvara sig genom att bita. Men en döv hund kan säkert fungera bra som familjehund hos en döv familj, tycker hundexperten Berith Malm.

Lolo och hennes tjejer är tacksamma för att Nina fortfarande lever. De tycker att det är sorgligt att en hund går bort bara för att den inte hör. Döva hundar klarar sig bra bara de får rätt hjälp, precis som med döva barn.

Clara tecknar övertygat och snabbt att Nina är världens bästa hund. Nina själv sitter bara och ser oskyldig ut – lika hjärteknipande söt som Milou i Tin-Tin.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Dagens ungdomar – insnöade?

LEDARE: MATILDA BERGMAN

FÖRSTA STEGET är taget: Nu sitter man i SDU:s styrelse. Först och främst vill jag tacka er medlemmar för ert förtroende. Jag ser fram emot ett bra samarbete inom styrelsen och att vi strävar efter att nå allt högre höjder.

Jag sitter även i SDUR:s* styrelse sedan ett år tillbaka och är nu nyfiken på hur man kan engagera sig på riksnivå.

Nyfikenhet hör till själva ungdomstiden, där man vill prova på nya gränsöverskridande upplevelser. Vissa sysslar med spännande saker som idrott, resor och föreningsliv, medan andra tyvärr hellre ägnar sig åt droger. När jag läste i senaste Dövas Tidning om att det fortfarande finns drogproblem bland döva studenter i Örebro, och att allt fler inte orkar sköta sina studier, gjorde det mig nedstämd.

Är det så att ungdomarna inte har en positiv förväntan på framtiden, utan upplever sig själva som chans-

lösa på arbetsmarknaden? Så att narkotikavärlden attraherar istället?

Dagens samhälle har byggt upp en idealbild av människan där man ska ha hög utbildning och god bakgrund, vilket säkert upplevs av många som omöjligt att uppnå. I stället börjar de sin resa mot vuxenlivet genom att bälga i sig sprit eller testa knark.

Ett alkohol- och narkotikaförebyggande arbete behöver utformas utifrån en förståelse av vad alkoholen och narkotikan betyder för ungdomar, och också en förståelse för deras vilshenhet inför framtiden. Utan den förståelsen kan våra och andras insatser hamna långt ifrån ungdomarnas vardag.

Varje människa är värd att tas på allvar, så mitt ANDRA STEG är att kämpa för en bra framtid för ungdomarna – en framtid där de kan uppnå lycka utan hjälp av droger.

MATILDA BERGMAN, styrelseledamot i SDU

*SDUR – Stockholms dövas ungdomsråd

Sveriges Dövas
Ungdomsförbund (SDU)

Adress:
Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm

Fax:
08-442 14 97

Texttel. adm:
08-442 14 96

Hemsida:
www.s-d-u.se

E-post:
sdu@sdrf.se

Ordförande:
Sven-Emil Karmgård

E-post:
sven-emil.karmgard@sdrf.se
3G-mobil/SMS:
0735-050 144

Smått & gott

Ungdomsledare försvinner!

Ungdomsgården Kåken i Härnösand kommer inte längre att ha en döv ungdomsledare. Nyligen fick ungdomsledaren veta att hans tjänst försvinner då kommunen bestämt att "banta" ned tjänsterna. Kåken är stadens ungdomsgård som är öppen för alla barn och ungdomar, de har verksamheter flera eftermiddagar och kvällar i veckan.

Allt fler döva och hörselskadade ungdomar har besökt Kåken mer regelbundet sedan den döve ungdomsledaren börjat jobba där. De har fått en chans att träffa andra ungdomar och samtidigt ha en döv ung förebild som kan kommunicera på deras språk, teckenspråket.

Förutom Kåken så kan ungdomarna även vara med en kväll i veckan på Kristinaskolans fik i stan. Men denna verksamhet har inte lika stora möjligheter som Kåken och är inte öppen på helgerna.

Nu när ungdomsledaren försvinner från Kåken, vart ska ungdomarna ta vägen? Bättre tillgänglighet före år 2010 kommer inte att bli uppnådd när kommunerna fortsätter att banta ned på olika verksamheter där döva blir drabbade!

MAGDALENA KINTOPF (privatperson)

Teckenspråk på SDU:s hemsida

Lägg adressen www.s-d-u.se på minnet! Eller varför inte gå in på adressen nu på en gång och ägna några minuter åt sajten! Välkomna dit!

SDU:s nya hemsida är (då ni läser detta) äntligen uppe. Den innehåller mycket mer information och material än vad som fanns på den förra hemsidan. Vårt syfte är också att hemsidan ska vara så tvåspråkig som möjligt. Det innebär att nästan allt ska finnas översatt till teckenspråk samt att vi regelbundet kommer med information och nyheter – på teckenspråk också!

Vi har kommit en bra bit på väg nu, men vår ambition är självklart att fortsätta utveckla vår hemsida. Den är en mycket viktig informationskanal för oss, därför blir vi verkligen glada om ni, både unga och äldre, delar med er av era värdefulla synpunkter på den nya sajten!

Både ris och ros är lika välkomna! Hur ni kontaktar oss kan ni hitta i både Dövas Tidning och på hemsidan. Varmt välkomna till vår nya hemsida och trevlig surfning!

SVEN-EMIL KARMGÅRD, ordförande, SDU

Resa till Hollands sevärdheter

■ Bussresan till Holland den 16–21 april 2007 började med att 35 döva personer med två tolkar och reseledaren Dacka samlades i Uppsala och Stockholm. Färden gick sedan via Öresundsbron och färjan Rödby-Puttgarden till övernattningshotell i Lübeck – en långresa på 11 timmar.

Sedan vidare på de tyska motorvägarna mot blommornas Holland. Vi såg de karaktäristiska kanalerna och väderkvarnarna. På eftermiddagen nådde vi provinsen Friesland och den otroliga 3 mil långa Zuiderzeewallen. Vi stannade mitt på vallen, med havet på båda sidor, för att ta bilder.

Vidare till Rijswijk-Den Haag för tre övernattningsnätter. På onsdagen åkte vi på en studie-

besök till pensionärshemmet Gelderhorst för döva seniorer.

På torsdag åkte vi till den underbart vackra blomsterparken Keukenhof, till miniatyrstaden Madurodam, och porslinsstaden Delft. Vi var på ostmarknad och såg träskotillverkning. Vi besökte också Panorama Mesdag, som är världens största målning – en tavla, som man klättrar in i. En unik målning, som ser livs levande ut!

På fredag åkte vi tillbaka till Lübeck, och gick på stadspromenad. Lördagmorgonen efter frukost startade vi hemfärden. Alla var mycket nöjda och glada, men trötta. Tack till Uppsala dövas länsförening (Bernt Rådahl) som ordnade resan, och tack till Bernt och Ulla Ekstrand som lockade de som bor utanför, t.ex. Stockholm, Gävle, Trollhättan och Eskilstuna.

BIRGITTA SJÖDIN

Syn eller hörsel?

■ Vi är några barndomsdövblinda som reagerat på ett uttalande av Stig Ohlson i Auris tidning nr 1-07 (Tidskrift för hörselskadade). Uttalandet kan läsas i en intervju med honom gällande hans nya cochlea implantat. Det har även citerats i Dövas Tidning nr 2-2007.

Vi är glada över att det fungerar så bra för honom med hans nya hörselhjälpmedel, särskilt som han tragiskt förlorat både syn och hörsel i en sjukdom för många år sedan. Men vi reagerar på att Stig Ohlson sagt: "Frågar du någon dövblind om de helst vill ha tillbaka synen eller hörseln, så tror jag att nästan alla svarar hörseln – blindheten skiljer en från tingen, men dövheten från människorna."

Detta uttalande kan lätt misstolkas som om alla dövblinda väljer att hellre höra än se. Det är en felaktig generalisering. Det

finns förvisso en del dövblinda med samma åsikt, men Stig har inte tänkt på att det finns barndomsdöva som är blinda. Barndomsdöva som har förlorat synen vill inget hellre än att återfå synen. Det finns exempel på barndomsdöva som hastigt blivit blinda, ofta genom ett snabbt sjukdomsförlopp. En omvälvande och svår situation, som Stig känner igen sig i.

När en barndomsdöv blir blind, så får denne endast förlita sig till taktilt teckenspråk. Det är inte riktigt samma sak som visuellt teckenspråk, särskilt som missförstånd ofta uppstår. Vårt första språk är teckenspråk, och det gör oss väldigt sårbara i dessa sammanhang. I princip skulle en synförlust skilja en döv både från människor och tingen. Läs gärna artikeln i Dövas Tidning nr 1-2007 om kursen för dövblinda, för att få en bättre bild av vad vi menar.

DÖVBLINDA – TECKENSPRÅKIGA GRUPPEN

Föreningen Teckenspråkiga Finlandssvenskar

■ Döva är en liten minoritet och ännu färre är vi finlandssvenskar. I Finland finns inte längre någon skola för svenskspråkiga döva.

Föreningen Teckenspråkiga Finlandssvenskar bildades under en skolträff i Stockholm i maj 2004, för finlandssvenskar som växte upp i Finland och gick i dövskolan i Borgå. De flesta av oss flyttade till Sverige för att vidareutbilda oss och reste sedan hem efteråt, men många har blivit bofasta i Sverige.

Det finns 80 döva finlandssvenskar i Sverige och till träffen kom ca 60. Hanna Lindell kom och berättade om FRIS, Finlandssvenskarnas riksförbund i Sverige, och vi fick tipset att bilda en ideell förening under FRIS. Nu har vi möjlighet att träffas, prata minnen och uppleva egen kulturgemenskap.

Nu har vi haft vårt egna första årsmöte, i Örebro 19-21 maj 2006. Många kom till döv-föreningens lokal. Stämningen kändes nostalgisk och härlig. Vid baren såldes dricka och snacks, och det blev socialt umgänge ända in på småtimmarna på fredagen. På lördagen kom nästan alla till Café 019 för årsmöte. Filmen från skolträffen i Stockholm 2004 visades och kunde beställas. Därefter bjöds äkta mjödlas!

På kvällen återsågs vi på en Kina-restaurang för trevliga timmar; ätande, drickande, pratande, skrattande. På söndagen åt vi frukost ihop, en riktigt god idé. Vi har faktiskt mycket gemensamt och antligen förstår vi varandra. Det är en annan upplevelse jämfört med att umgås med övriga svenska döva.

Många hade lång väg att köra hem, men alla var belåtna efter den lyckade helgen.

Inom styrelsen har vi videokonferens som en form av möte där vi kan använda teckenspråk obegränsat. Föreningen har idag 45 medlemmar med tio stödmedlemmar. Styrelsen har möte 3-5 gånger om året och gör informationsblad 2-4 gånger per år åt medlemmarna. Vi har i tre regioner (Stockholm, Örebro och Härnösand) ordnat julfest, och fastlagsfest med finsk matkultur i Härnösand.

Nästa år kommer Dövas Kulturdagar att hållas på Åland 15-18 maj 2008, ordnad av Finlandssvenska teckenspråkigas r.f. (en politisk förening i Finland).

ANNETTE GRANBACKA, SEKRETERARE

Vi måste agera!

■ I åratal har vi fått höra att det är tolkbrist och det har hindrat oss från att vara helt delaktiga i samhället. Vi har fått slåss om de få tolkar som funnits för att kunna leva aktiva, vardagliga liv.

Nu när det äntligen finns mycket kompetenta utbildade tolkar, då tvingas de sitta och rulla tummarna för de får inga uppdrag. Anledningen? Jo, det finns inga pengar.

Nu är inte problemet brist på tolkar, nu är det brist på pengar! Samtidigt läser vi i tidningen att Västra Götalandsregionen visar ett överskott på över 730 miljoner.

Tolkcentralerna i Västra Götaland tvingas nu snåla för att pengarna ska räcka hela året. Det är hög tid för oss döva att verkligen protestera mot hur politiker begränsar oss från att vara delaktiga i vårt eget samhälle. Vi måste agera!

Det kommer att göras namninsamlingar etc. för att visa vårt missnöje med hur vi behandlas.

BJÖRN

Respektlöst och pinsamt

■ Ett stort ris till förbundsstyrelsen med anledning av hur de behandlade ombuden på representantskapsmötet 26-27 maj. Att flera av styrelseledamöterna kom med kommentarer om att ombuden var inkompetenta när det gällde ansvarsfriheten var oacceptabelt och respektlöst. Inte bara det, det var också pinsamt att se hur de styrde mötet, och inte gjorde det på ett solidariskt sätt.

OMBUD SOM VAR MED

Till minne av Rune Andersson

■ Rune Andersson föddes 1925 i Isgärde på Öland, men flyttade senare till Resmo. Han började sin skolgång i Växjö dövskola, men flyttade senare till skolan i Gävle. Efter avslutad skolgång jobbade han hos en farbror på Öland med lantbruk.

Rune ville se sig om i världen och sökte jobb i Stockholm, där han stannade i 20 år. Under tiden skaffade han sig sommarstuga, som självklart låg på Öland. I stugan ägnade han sig åt att odla grönsaker och blommor. Han så bra där, att han bestämde sig för att flytta tillbaka till hemtrakterna.

Han fick jobb på Kalmar Verkstad, där man börjat bygga postbilen Tjorven, och trivdes väldigt bra. När tillverkningen lades ner blev han snickare och inredde tågagnar. Rune sökte sig till Volvofabriken i Kalmar, jobbade där några år, men återgick till sin gamla arbetsplats Kalmar Verkstad, där han jobbade fram till pensioneringen.

Rune var en aktiv man. Han var ordförande i Kalmar läns dövas förening i många år, och startade också sportklubben Dafia 1969. Ett annat stort intresse var fiske. Han bildade en fiskesektion inom Kalmar DF. Båda ligger för närvarande vilande inom föreningen.

Rune tillbringade sin sista tid på servicehuset Pilträdet i Stockholm. Han har nu lämnat oss för sin sista vila. Alla vi döva i Kalmar län tackar Rune för den tid han var hos oss, och bevarar honom i varmt minne. Vila i frid.

INGEMAR PERSSON

ANNONS

TRIST OCH TRÅKIGT I HÖST?

Glöm det - ny energi och kunskap
med teckenspråkig gemenskap.

Se hela kortkursprogrammet på

www.vastanviksfhs.se

Granskar ingen Perspektivs inslag?

■ Trots kritiken mot faktafel i Perspektivs granskning av SDR:s ekonomiska kollaps har jag tyckt att det varit ett lyft av Perspektiv att verkligen gå in i sitt ämne, och att börja ställa frågor. Mer journalistik av det slaget önskar jag mig. Det är av förståeliga skäl svårt för Perspektiv att vara smal nog för att täcka de nyheter som kan intressera oss, och samtidigt vara så bred att så många som möjligt ska känna att detta intresserar. Det tycker jag att Perspektiv över lag har lyckats bra med.

Men det var med stigande förvåning jag tittade på inslaget "Attityd" i gårdagens Perspektiv (9/5), som tydligen skulle handla om vårt förhållande till pornografi. Redan ämnesvalet är tveksamt, tycker jag. För att inte tala om den märkliga titeln. Men inte nog med det, hela inslaget var godtyckligt och slarvigt, med hopsatta klipp med snygga tekniska påslag och klipp som kryddade dåligt tillagade inslag. Ett mischmasch av totalt missförstådd statistik, märkliga argument, ordkunskap, nakna modeller, och bilder på kopulerande djur. Reporterns egen mission går inte att misstolka, särskilt inte då man ser hur han formulerar sina frågor (att en naken kvinnokropp är lika med porr tror jag knappast att någon idag tycker). Att man låter en ung reporter få handlingsfrihet är möjligen en vänlig gest, men i detta fall blev det i mina ögon väldigt pinsamt.

Då tänkte jag: Finns det ingen som granskar på Perspektivs redaktion? Reportrar och idéer finns det ingen brist på, men någon sorts redaktör med uppgift att granska fakta och neutralitet borde finnas – både för dem som arbetar på Perspektiv, och för oss tittare. Trovärdigheten i Perspektiv står och faller med det, är jag rädd.

(Slå gärna upp ordet pornografi i närmaste ordbok! För en intressant – och neutral – granskning av porrindustrin kan jag tipsa om "Porr – en bästsäljande historia" av Mattias Andersson.)

JENNY SCHÖLDT

Inger Ahlgren var en av de drivande krafterna bakom starten av en teckenspråkig förskola på Skeppargatan i Stockholm.

Teckenspråksförkämpe går i pension

Inger Ahlgren, docent vid avdelningen för teckenspråk vid institutionen för lingvistik, Stockholms universitet, blev i maj pensionär. Hon hyllas varmt för sina insatser för teckenspråket.

För att hedra hennes arbete anordnade avdelningen för teckenspråk ett nordiskt symposium, "Teckenspråkslexikografi i europeiskt perspektiv", med ett flertal föreläsare från Europa. Många tal hölls till Ingers ära, och de betonade hennes pionjärbete och engagerade arbete i många olika sammanhang.

Inger började arbeta på universitetet 1969 och efter några år började hon forska kring döva och teckenspråk. 1975 startade hon forskningsprojektet "Tidig språklig kognitiv utveckling hos döva och gravt hörselskadade barn". Hon hade där döva medarbetare, bland annat Birgitta Ozolins, Sten Ulfspärre och Lars-Åke Wikström.

I projektet ingick en teckenspråkig "lördagsskola" där döva barn med hörande och döva föräldrar deltog. Det var för att fånga upp den språkiga utvecklingen hos barnen. Inger var också initiativtagare till det första internationella symposiet om teckenspråksforskning, som hölls i juni 1979.

Hon var också med och startade ett teckenspråkigt daghem för döva barn på Skeppargatan.

Det var också tack vare Inger Ahlgren som den första kursen i teckenspråk började på Stockholms universitet 1980. Hon arbetade aktivt för att skapa

Dövas Universitet där många döva och andra fått sin utbildning.

I Sverige genomfördes 1993 en internationell tvåspråkighetskonferens, en konferens som det talas om än idag. På denna konferens fick många länder kunskap om teckenspråk och tvåspråkighet. Tillsammans med Gunnel Sträng såg Inger till att konferensen blev lärorik. För detta fick båda WFD:s* medalj vid kongressen i Wien 1995. Samma år fick hon också Kruthmedaljen för sina insatser för döva.

Den forskning Inger Ahlgren och Brita Bergman bedrev vid Stockholms Universitet blev en starkt bidragande orsak till teckenspråkets erkännande som officiellt språk 1981. Det gav döva barn i Sverige och andra länder hopp för framtiden.

LENNART TJÄRNSTRÖM

Inger Ahlgren.

*WFD – World Federation of the Deaf (dövas världsförbund)

Samarbete om nordiska teckenspråk

■ Ett arbetsseminarium om det nordiska lexikonarbetet arrangerades vid Stockholms universitet den 12 maj 2007. Totalt 23 deltagare från Island, Norge, Danmark, Finland och Sverige var närvarande och presenterade respektive lands lexikonverksamhet, samt diskuterade gemensamma problem, såväl ekonomiska som rent lexikografiska.

Man önskar mer samarbete mellan de nordiska länderna när det gäller fortsatta diskussioner av bland annat teckenanvändning, polysyntetiska tecken och utveckling av databaser. Sverige åtog sig att undersöka möjligheterna att få ekonomiskt stöd för ett fortsatt samarbete.

JOHANNA MESCH

Rapport från representantskapsmötet 25–27 maj

RAPPORT

■ Årsresultatet för hela koncernen SDR (förbundet och SDR Tecken AB) slutade i ett underskott på 4 miljoner.

Representantskapets ledamöter önskade och fick en grundlig genomgång av den ekonomiska redovisningen, vilket man förklarade sig nöjda med.

Men styrelsen beviljades inte ansvarsfrihet för år 2006 av representantskapet, trots att revisorn tillstyrkt ansvarsfrihet. Representantskapet uttryckte på detta sätt sitt missnöje över hur styrelsen hanterat den ekonomiska verkligheten under 2006.

Men representantskapet uttrycker också att kritiken endast gäller 2006, att det ska ses som en markering att man inte var nöjda, och att man i och med detta vill lägga 2006 bakom sig och gå vidare.

Styrelsen har med hjälp av den anlitade ekonomikonsulten tagit fram ett kraftfullt handlingsprogram för att få ekonomin i balans till år 2009. Förslaget innebär bl.a. kontakter med socialdepartementet för

att undersöka andra stödmöjligheter, att kostnader minskas och övriga intäktsmöjligheter undersöks. Det innebär också att ett antal tjänstemän kommer att sägas upp, och att verksamheten koncentreras till färre kontor, vilket betyder minskade reskostnader och sannolikt effektiviserar arbetet. Uppsägningsprocessen kommer att påbörjas omedelbart.

Med anledning av att man inte beviljade styrelsen ansvarsfrihet, men ändå hade förtroende för styrelsens fortsatta arbete, antog repskapet följande uttalande till stöd för styrelsen:

”Representantskapet 2007 beviljade inte styrelsen ansvarsfrihet för år 2006, på grund av hur styrelsen hanterat den ekonomiska verkligheten under 2006. Trots detta ger representantskapet hela styrelsen sitt fulla förtroende att fortsätta arbeta med den handlingsplan och rambudget som styrelsen tagit fram med sikte på ett SDR i ekonomisk balans år 2009”.

HELENA FREMELL-STÅHL, INFORMATIONSCHEF SDR

Överskott i Västansviks ekonomi år 2006

■ Trots ett budgeterat underskott redovisar Västansviks folkhögskola ett överskott på 623.117 kr för verksamhetsåret 2006. Kostnadsmedvetenhet, och att skolan haft aktiviteter under sommaren, har stärkt ekonomin.

– Mycket glädjande, och ett resultat av målinriktat arbete både från ledning och personal, sade Västansviks styrelseordförande Bengt-Ola Rytter när han den 26 maj öppnade skolans stämma i samband med SDR:s representantskapsmöte.

Antalet deltagare på skolans långa kurser har under höstterminen varit färre än tidigare läsår. Det har påverkat intäkterna.

Även om 2006 givit ett överskott, är det mycket viktigt för kommande år att fler döva, hörselskadade och dövblinda väljer att studera på de långa kurserna.

Under året har 57 kortkurser planerats, av dem kunde 30 genomföras. Av de planerade nio kurserna i samarbete med SDR blev fyra inställa.

Skolans rektor Gunilla Kolm var hoppfull när hon presenterade de många kurserna för hösten 2007, men hon såg också två mörka moln: SDR och SVT.

– SDR:s ekonomi är inte bra, och vi vet ännu inte om SVT:s teckenspråkiga verksamhet kommer att flytta från Västansvik till Falun, sade Gunilla. Lokalluthyrningen till SVT ger skolan cirka 1 miljon kronor om året.

Sven Sandin, Stockholm, har lämnat sin suppleantplats i styrelsen, till ny suppleant valdes Karin Allard, Örebro.

LENNART TJÄRNSTRÖM

Medlemsavgifter fastställdes

■ För att besluta om central medlemshantering hade SDR den 25 maj kallat till extra kongress på Manillaskolan, i samband med SDR:s representantskapsmöte.

Extrakongressen beslöt att fastställa förbundets rekommenderade medlemsavgift på 300 kronor per år. Det är sedan upp till varje dövförening att avgöra om den rekommenderade avgiften ska gälla eller inte.

Den centrala medlemshanteringen har redan börjat komma igång. Medlemsavgiften består av två delar: för-

bundsavgift och lokal föreningsavgift. Kongress/representantskap fastställer avgifterna. Det beslöts att följande medlemskategorier ska gälla:

Enskild medlem, 0–19 år = 150 kr. 20–64 år = 300 kr. Över 65 år = 200 kr.

Familj: Två föräldrar med barn t.o.m. 19 år = 600 kr. En förälder med barn t.o.m. 19 år = 300 kr. Stödmedlem = 100 kr.

Lokalföreningarna kan inte bilda nya medlemskategorier utöver de kategorier som kongressen fastställt. För närvarande har de flesta dövföreningar i genomsnitt 300 kr i medlemsavgift.

LENNART TJÄRNSTRÖM

Utflykt med Kristianstad DF

■ Den 5 maj åkte 16 medlemmar från Kristianstads Dövas Förening till Ullared. Vi var ett glatt gäng med humöret i topp! Väl på Ullared splittrades gänget för att shoppa runt. Man träffades vid en bestämd plats för att sedan gå och äta asiatisk mat. På eftermiddagen fortsatte en del att handla, andra ville bara vila sina trötta ben och äta en god glass. När vi kom hem med alla de gula Ullaredspåsarna, var alla trötta men nöjda.

PERNILLA WALLGREN

Hantverkartjänst via SDR

■ SDR erbjuder en ny gratis-tjänst vi via sin webbplats, en förmedlingstjänst av hantverkare. Tjänsten är ett samarbete med Bello AB, Sveriges största förmedlare av hantverkaruppdrag på Internet. Information på teckenspråk finns. Adress www.sdrf.se/sdr

Teckenspråk hos PTS

■ Information från Post- och telestyrelsen (PTS) finns nu på teckenspråk. Filmerna ger råd om säkerhet på Internet, IP-telefoni och trådlösa nätverk samt informerar om de telefoni- och posttjänster som PTS tillhandahåller för personer med funktionshinder. Det finns 120 korta teckenspråksfilmer på myndighetens webbplats. De kan nås via www.pts.se/tecken eller genom en länk på webbplatsens förstasida.

Delvis ny styrelse i GDF

■ Göteborgs Dövas Förening har valt en delvis ny styrelse: Ordförande Margit Steiner, vice ordf. Markus Hyrenius, kassör Kjell Jalkelid, sekr. Linda Hurtig, ledamöter Maria Hjelström och Ashfa Haque (en ledamot vakant).

DHB kräver: Hög statsbidragen!

■ "Statsbidraget till Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn, DHB, och den övriga handikapprörelsen har stått stilla i sju år, och inflation och nya organisationer har tagit delar av det statsbidrag vi hade år 2000", skriver DHB i ett uttalande till Sveriges riksdag och regering.

DHB kräver att Sveriges riksdag tar ansvar för att den samlade handikapprörelsen erhåller de medel som gör det ekonomiskt möjligt för DHB och andra organisationer inom handikapprörelsen att bedriva verksamhet på samma nivå som tidigare.

Ge oss de resurser vi förtjänar. Hög anslaget till handikapprörelsen med 30 procent! kräver DHB. L.T.

DT rättar

■ Dövas Förening i Örebro Kommun (DFÖ Kommun) är inte nybildad, som DT felaktigt uppgav i nr 3-2007.

DFÖ Kommun har funnits i många år, men har tidigare haft precis samma styrelse som Dövas Förening i Örebro Län (DFÖ Län).

Vad som är nytt idag är att man har två olika ordföranden och att DFÖ Kommun nu har ett eget organisationsnummer. Tidigare har de två föreningarna haft samma organisationsnummer. De båda föreningarna har numera också ett tydligare skilt arbetssätt, med inriktning mot kommunen respektive landstinget. Pengar från kommunen går till DFÖ Kommun och pengar från landstinget till DFÖ Län. T.L.

SDR:s valberedning:

Ge oss förslag till styrelse 2009!

■ Kära medlemmar! Vi som sitter i SDR:s valberedning är Inga Britt Andersson, Gert Nilsson och Hans Sjöberg. Ingvar Edvall och Christer "Olle" Hovergren är ersättare.

År 2009 ska ordförande och styrelseledamöter väljas av SDR:s kongress. Vi i valberedningen vill ge alla medlemmar möjlighet att ge synpunkter på vem som ska sitta i styrelsen från 2009. Vi är tacksamma för namnförslag, och vi kommer inte att kommentera förslagen.

Brev kommer att utskickas till samtliga föreningar i augusti 2007. Valberedningsarbetet ska vara klart till april 2008. Det finns många frågor kring den framtida styrelsen, men en sak är säker – det blir spännande att få delta i det stora arbete som ligger framför oss. Välkomna till oss med era synpunkter! ValberedningeN (INGA BRITT, GERT, HANS, INGVAR OCH OLLE)

SDI ändrar namn

■ Vid den 76:e förbundsstämman i Växjö fick SDI ett nytt namn och en ny styrelse. Arne Lundquist, Stockholm, fick förnyat förtroende som ordförande (2 år). I övrigt har styrelsen följande utseende: Thomas Spogardh, Leksand, Patrik Drivstedt, Malmö, Siw Andreasson, Karlskrona, Johnny Slotts och Calle Rasmussen, båda Örebro. Nya namn är Christer Hovergren, Stockholm, Kjell Gunnå, Bromma, och Mona Riis, Kumla.

Och nu heter inte SDI Sveriges Dövas Idrottsförbund längre. Det nya namnet är Svenska Dövidrottsförbundet.

ANNONS

Orrefors

SQUEEZE ME TIGHT!
SQUEEZE
Design Lena Bergström.
www.orrefors.se

Granskningsnämnden efter SDR:s anmälan:

Perspektiv klandras för osaklig rapportering om SDR

■ Ur pressmeddelande från Granskningsnämnden* den 28 maj:

Ett inslag i teckenspråkiga TV-programmet *Perspektiv* handlade om att Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) befann sig i ekonomisk kris. I inslaget sas bl.a. att SDR:s kostnader för resor, hotell och representation hade ökat med 30 procent under 2006. Förbundets ordförande fick också frågan hur det kom sig att de hade deklarerat ett underskott på 8,2 miljoner kronor medan underskottet enligt resultaträkningen bara uppgick till en knapp åttondel av samma summa. Ordföranden kunde inte besvara den frågan.

SDR kritiserade att detta visades i inslaget trots att en kompletterande och förklarande intervju hade gjorts med förbundets ekonomiske talesman dagen innan. SDR uppgav också att man två dagar före sändningen hade informerat redaktionen om att senare framtagna siffror tvärtom visade på minskade kostnader för resor m.m. jämfört med 2005.

Enligt SVT medförde de speciella förhållanden

som gäller vid produktion av program på teckenspråk att den kompletterande informationen från SDR:s ekonomiske talesman kunde redovisas först i följande program.

Nämnden ansåg dock att det trots allt borde ha varit möjligt att i någon form redovisa den informationen i anslutning till det första inslaget. Inslaget *brast därmed i kravet på saklighet**.

Stred mot kravet på saklighet

Nämnden ansåg att informationen om resekostnaderna borde ha kunnat beaktas av redaktionen vid utformningen av inslaget. Genom att så inte skedde förstärktes bilden av att SDR var en organisation som hanterade sin ekonomi på ett oansvarigt sätt. Inslaget blev därmed så missvisande att det *stred mot kravet på saklighet*.

Granskningsnämnden förelade Sveriges Television att på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut. Beslutet var enhälligt.

**Den statliga myndigheten Granskningsnämnden efterhandsgranskar innehållet i radio- och TV-program. Granskning görs efter anmälning från tittare och lyssnare, eller på nämndens eget initiativ.*

**Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, t.ex. genom att väsentliga uppgifter utelämnas.*

SDR och SDU i remissvar:

Stort behov av psykiatriskt stöd på teckenspråk

■ Det behövs ökade möjligheter till psykiatriskt stöd på teckenspråk, skriver SDR och SDU i ett gemensamt yttrande till Socialdepartementet över betänkandet "Ambition och ansvar – nationell strategi för utveckling av samhällets insatser till personer med psykiska sjukdomar och funktionshinder".

I Sverige finns 8.000–10.000 barndomsdöva, varav ca 3.500 barn. De är beroende av teckenspråk för sin kommunikation. Därutöver finns ytterligare ca 15.000 gravt hörselskadade, som använder teckenspråk. Ca 1.200 personer är dövblinda. Totalt beräknas cirka 30.000 personer vara teckenspråkiga.

Många av dem har svårt att läsa och skriva svenska, eftersom det är ett språk de måste lära sig utan att höra hur det låter. Dövas modersmål är teckenspråk, och svenska deras andra språk, ett språk som de lär sig i skolan. Teckenspråket är också för döva grunden till den kulturella, sociala och språkliga identiteten.

I maj 2006 utkom betänkandet Teckenspråkets ställning – en utredning om översyn av rätten och möjligheterna att använda teckenspråket, SOU 2006:54. Betänkandet betonar att för döva är tillgången till information på teckenspråk och möjligheten

att göra sig förstådda på teckenspråk en grundläggande förutsättning för tillgänglighet och delaktighet. Dock upplever många döva idag utanförskap i samhället, eftersom det finns stora brister i kommunikation med omgivningen och tillgång till samhällets information och service. Utanförskap och brist på kommunikation och information är stora riskfaktorer för att utveckla psykisk ohälsa. För den gruppen är det oerhört viktigt att de får professionell hjälp på sitt eget språk – teckenspråket. Att vara döv och psykiskt funktionshindrad innebär en dubbel börda, och den målgruppen behöver ökade resurser till psykiatriskt stöd på teckenspråk.

BUP i Lund

■ BUP, barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning för döva och hörselskadade vid Universitetssjukhuset i Lund, vill meddela att man kan nå dem via:

www.skane.se eller

E-mail: bupmott.dova-horselskada.usil@skane.se

Texttel: 046-13 43 38. Fax: 046-13 58 59.

Adress: BUP, Örnvägen 28 A, 221 85 Lund

Dövas Dag i Vänersborg

den 21–23 september 2007

Fredag 21 september

PROGRAM kl 10-02

Konferens i Folkets hus, Kungsgatan 15, kl. 10.00-17.00

10.00 Konferens för föreningsrepresenteranter
Kaffe med fralla

10.30 Kommunfullmäktiges ordförande Dan Nyberg välkomstalar.
Vänersborgs teckenspråksförenings ordförande Eva Veer och vice ordf. Helene Rydbäck håller teckental.

11.00 Teckenspråk

Lunch

13.30 Hur tillgänglig är tolktjänst för döva?

15.00 Kafferast. Hemlig gäst kommer och hälsar på

15.30-17.00 Design Framtid
Caféserving finns

Unga dövas dag 2007

Programmet gäller för ungdomar mellan 9 och 17 år.

15.00 Alla är välkomna till Vänersborgs teckenspråksförenings hus, Hörnet.
Servering finns.

19.00 samkväm på Vänerskolans aula.
Program kommer senare

Samkväm/pubafon på VTF:s hus, Hörnet, Storgatan 7

15.00 Hörnet öppnar för alla i alla åldrar, hjärtligt välkomna!
Kaffeservering

19.00 Alla som är under 18 år får fortsätta ha sina trevligheter i Vänerskolans aula som öppnar kl. 19.00, se unga dövas program

Vilda västerns pubafon

19.00 öppnar Vilda Västerns pub (endast för vuxna över 18 år på Hörnet).
Klä er gärna till cowboys/girls!
Det kommer att bli en pangkväll.
Vi kommer att roa er med program enligt nedan:

- *Line dance
- *Rodeo
- *Lotteri
- *Underhållning

02.00 Puben stänger

Lördag 22 september

PROGRAM kl 10-03

Utställning m.m. i Birger Sjöbergs-gymnasiet, Idrottsgatan 7, kl. 10.00-17.00

- *Utställning
- *Teater
- *Försäljning
- *Barnaktiviteter
- *Lekhörnan med barnvakter
- *Uppvisning av elever, Birger Sjöbergs-gymnasiet
- *Cafeteria

Underhållning på Vänersborgs gågata Edsgatan, kl. 11.00-14.00

Konferencier och Ragnar Veer välkomnar och presenterar dagens trevliga program:

- *Underhållning
- *Signmark, finsk rappare
- *Information om teckenspråk
- *Elever från Birger Sjöbergsgymnasiet
- *Försäljning

Fest på Idrottshuset Brättevägen
Vi välkomnar er till fest med program

- 20.00** Porten öppnar
- *Underhållning/musik
- *Dans
- *Lätt förtäring finns att köpa
- 03.00** Porten stänger

ANMÄLAN TILL DÖVAS DAG sker via inbetalning på VTF:s **bankgiro 5981-1521**.
Glöm inte att ange vilket prispaket du köper.
OBS! Gör anmälan senast den 31 augusti 2007 (efter 31 augusti blir biljetterna lite dyrare).

Behöver ni logi, se www.vanersborg.se, vidare till turistbyrån.

Reservation för ändringar

Söndag 23 september

PROGRAM kl 10-14

Program

Mellan klockan 10.00-14.00

10.00-14.00 Guider på Vänerskolan och berättelser om gamla skolår
Kaffeservering finns

11.00-12.00 Mässa för döva, Barbro Lilja Brattgård, kyrkan på Kungsgatan

12.00 "Kaos von Linné" på museum, tolkar finns

Se www.vanersborg.se

11.00-14.00 Regionsmuseet om dövskolans historia, Birgitta Bellman och Lennart Andersson föreläser.
Kaffeservering och bokförsäljning

10.00-16.00 Tygladan

Se www.tygladan.se

PRISPAKET för Dövas dag 2007

STORA PAKETET, 250 KR
Fredag: Pubafon
Lördag: Utställning och fest

MELLANPAKETET, 200 KR
Lördag: Utställning och fest

LILLA PAKETET, 90 KR
Fredag: Pubafon
Lördag: Utställning

UNGDOMSBILJETT, 100 KR
Fredag: Träffpunkt (gratis)
Lördag: Aktiviteter på Hörnet

BARNPRIS (4-17 år) för utställningen (lördag) 20 kr, betalas på plats

UTSTÄLLARE: Pris 100 kronor/bord.
Ta kontakt med: Lena Balkstam, lena.balkstam@sdrf.se och Eva Johansson, eva.johansson@sdrf.se

Välkomna!

www.vgdl.org/dovasdag2007

Fartfyllt Teckenspråkets Dag-firande

Teckenbladets kvällstidningstypiska löp "Ung kvinna lärde sig TECKENSPRÅK – kunde 15 ord på bara FEM MINUTER" välkomnade drygt 200 personer till Teckenspråkets dag i Kulturhuset i Stockholm. Bland annat bjöds besökarna på en fartfylld teaterföreställning och en lektion i teckenspråkspoesi.

Besökarna bildar en brokig samling: Unga och gamla, ljusa och mörka ansikten, rullstolsbundna och gående, hörande och döva. Många har tagit en stol för att se teaterföreställningen *Ulf och Ulla*.

Visningen startar med en chockande hög bas. En hel del, även de döva, håller för öronen. Några reser sig för att gå ut, men de flesta blir fångslade av de unga skådespelarna från Manillaskolan, som bjuder på en fartfylld show. *Ulf och Ulla* handlar om kampen mellan oralism- och teckenspråksskolan, men också om ung kärlek, med influenser från både *Grease** och *Romeo och Julia**.

En glad Lena Rydén från SDF*, som var arrangör i samarbete med SDUR*, kunde inte dölja sin tillfredsställelse med kvällen. Hon visar på folksamlingen, där några deltar i en poesiövning med Juli af Klintberg, och säger:

– Roligt att så många kom. Fler än jag förväntade mig!

Teckenspråkets Dag är en tradition – alltid 14 maj, då riksdagen denna dag år 1981 erkände teckenspråket som dövas första språk.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Teater och teckenspråkspoesi bjöds deltagarna bland annat på i Kulturhuset i Stockholm

**Romeo och Julia* – berömt Shakespeare-drama

**Grease* – amerikansk musikal-film från 1978

*SDF – Stockholms dövas förening

*SDUR – Stockholms dövas ungdomsråd

Händer på Östervångsskolan.

Teckenspråkets dag på Östervångsskolan i Lund firades traditionellt med olika aktiviteter. Bland fick eleverna prova på att leka med form och färg – favorittecken och handformer, som trycktes på tröjor. Det blev en härlig dag i solens, teckenspråkets och gemenskapens tecken, rapporterar Sara Seyffart, pedagog på Östervångsskolan.

Fika och diskussion i Örebro. Teckenspråkets dag firades inte så högtidligt i Örebro. Man samlades på dövföreningen, drack kaffe och diskuterade lokalens vara eller icke vara. Ökade kostnader bekymrar – bara elektriciteten kostar dövföreningen 80.000 kr om året. Här är det Johnny Schelander (t.v.) som argumenterar. FOTO: TOMAS LAGERGREN

Mingel hos Språkrådet. SDR:s Tomas Hedberg guidade besökarna i lokalerna. Det blev information och tal, mingel och snittar. SDR överräckte ett blomsterarrangemang i form av ett symboliskt skepp, som kommer att ros i land med bravur av de nyutnämnda språkvårdarna Tommy Lyxell och Tomas Hedberg (t.h.). FOTO: ELISABETH HAGBERG

ANNONS

Personlig utveckling
Personligt ledarskap
Handledning

human arc

www.humanarc.se
tel. 070-590 56 55
Ros-Mari Westerlund Nilsson
Gestaltterapeut

Dröm eller mardröm?

I Höllviken växer vinet så det knakar. Vinbönderna har bärgat sin bästa skörd någonsin. Och bäst säljs vinet VINO Ljungheda, som odlas av de döva klimatflyktingarna från Italien.

– Vem hade trott att vi skulle bli rika på vin häruppe, ler Alessandro och håller upp ett glas rött åt DT:s reporter. Han sitter under vinrankorna och betraktar sin stora skånska vingård.

Jo, vinet är gott. Alessandro berättar:

– Det är torrt därnere nu... Jag växte upp i vindistriktet Veneto. Men så dog pappa av värmeslag och skörden slogs ut i flera år. Vi flydde från den obevekliga torkan. Här uppe är det svalare – bara 30 grader i skugan sommartid.

Perfekt för vinodling.

Var tredje person i Höllviken är numera klimatflykting. Många är pensionärer söderifrån, som flytt hit för att undvika värmeslag. Annat var det förr: Då flyttade svenska pensionärer till Mallorca för att Sverige var för kallt vintertid.

Ljungheda har genom åren

tagit emot många döva klimatflyktingar. Många av dem jobbar med vinodling eller turism. Sveriges befolkning har tiodubblats, på grund av klimatflykten och kriget om vattnet. Även här i Sverige står frågan om vattenransonering på den politiska agendan...

Ja, så kan kanske en DT-artikel se ut i en inte alltför avlägsen framtid.

Klimathotet debatteras dagligen i medierna. I det här numret (se sidan 13) har vi frågat våra läsare om de är oroliga för klimatförändringarna. Svaren varierar. Några tror att det redan är för sent, medan andra källsorterar, åker kollektivt och duschar snabbare än tidigare, i tron att de gör något för miljön. Vad är rätt, vad är fel? Det är en fråga som vi alla bör ställa oss idag.

En bild av jordens atmosfär: Vi befinner oss i ett glashus, där vi släpper ut en massa koldioxid, samtidigt som solen ligger på. Det blir då allt hetare, alldeles för hett, och vi måste ut ur huset.

Problemet är att vi kan inte gå ut från vår planet.

Vinbönder och sommarvärme året om? Det är inte bara det goda som följer med uppvärmningen. Vi kan inte välja bort det onda som kommer med högre medeltemperaturer: Tropiska sjukdomar, orkaner, stora folkomflyttningar... Listan kan bli mer obehaglig än behaglig.

Gör aktiva val, det är bättre än att stå vid sidan av. Många tror att det bara är nedskräpningen och bilarna som är boven. Det är det inte. Det är vårt slöseri med energi – i våra hem och industrier och transporter – som är boven.

En lågenergilampa är t.ex. en bra början – den drar mindre energi än en vanlig. Den är också snäll mot din plånbok. Har du bara lågenergilampor i din lägenhet, gör du av med bara 30 kilo koldioxid om året (vanliga lampor = 110 kilo). Så varför inte köpa lite nya lampor till att börja med? Då sänker du din elkostnad, då kan du ha råd att åka till vingårdarna i Venetodistriktet och provsmaka viner, om du vill.

Och du – hälsa Alessandro från mig!

TOMAS LAGERGREN

"Och bäst säljs vinet VINO Ljungheda, som odlas av de döva klimatflyktingarna från Italien."

Vinbonden Alessandro. ILL: TOMAS LAGERGREN

SMS:a till F-kassan

■ Nu blir det bl.a. möjligt att anmäla sjukt barn via SMS. Försäkringskassan startar tre olika SMS-tjänster: Vill du anmäla att du stannar hemma för vård av sjukt barn, eller de tio dagarna med tillfällig föräldrapenning i samband med barnets födelse, eller beställa EU-kort för sjukvård utomlands, så kan du göra det via SMS. Mer info via Försäkringskassans hemsida, www.fk.se

SDR Dialog har startat

■ I SDR Dialog informerar SDR alla teckenspråkiga om SDR:s verksamhet, visioner och pågående arbeten – allt på teckenspråk. Tanken med SDR Dialog är att det ska ha en informell karaktär, men ändå ge en informativ inblick i SDR:s arbete, från styrelse och kansli, arbetsgrupper och andra evenemang.

Tipsa oss gärna om dövföreningarnas aktiviteter. Kanske har vi möjlighet att vara med och filma, så att fler får se vad ni gör i föreningarna.

Adress: www.teckenwebben.se

TV3 "årets vaxpropp"

■ TV3:s VD Hasse Breitholtz har av Unga hörselskadade (UH) utsetts till årets vaxpropp. Han får priset för att "TV3 trots påtryckningar fortfarande blankt vägrar texta för hörselskadade". Konkurrerande Kanal 5 textar nästan alla icke direktsända svenska program, påpekar UH.

Klarar ni en utrymning?

UTVÅGEN

En överlevnadsfråga även för företaget.

Kontakta oss – specialisten på snabb och trygg utrymning!

Sågargatan 10, 751 03 UPPSALA
Telefon 018-56 80 80, Fax 018-56 80 90

Vi är 20 företag över hela landet
www.utvagen.se

Städab Uppsala

018-69 31 10

www.uppstadab.se

bildelskedjan
Mekonomen®

Mekonomen Uppsala AB

BUTIKER: Fyrislundsgatan 79, FYRISLUND
Tel. 018-10 20 35

Hållnäsgratan 2, LIBROBÄCK
Tel. 018-51 52 00

ÖPPET: Vard. 8.00-18.00
Lörd 10.00-14.00

ÖPPET:
Vard. 8.00- 17.00

"Alltid vid bilprovningen" [www • mekonomen.se](http://www.mekonomen.se)

Ågatan 8
745 35 Enköping

Grundisolering, grundarbeten och allt inom schakt.
Lastbils- och grustransporter.
Vi har maskiner från 2.5 upp till 25 ton.

Tel/Fax - 0171-243 32

www.ghhab.se

Hej!
Här kommer en sommarhälsning från Stockholm.
Vår sommar började med några lugna dagar på
Västanvik Folkhögskola i ett grönskande
Dalarna.

Under året som gått har vi tolkat på som
vanligt och fortsatt att satsa på fort-
bildning och auktorisation. Över
hälften av våra verksamma tolkar
är nu auktoriserade. I höst ser vi fram
emot vårt 15-års jubileum, men innan
dess ska vi alla njuta av sommaren.

TREVLIG SOMMAR!
ÖNSKAR
STOCKHOLMSTOLKARNA

Till Alla
Läsare!